

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tuzemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun po št. hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Kriza našega hmeljarstva

Sedanje hmeljske cene ne krijejo niti stroškov obiranja in sušenja

Ko je bila pred nekaj leti cena hmelju po 100 Din in še več, se je začelo po Sloveniji, Vojvodini in tudi drugod v državi naravnost mrzlično širiti hmeljarstvo. Poznavalci razmer so sicer

svarili pred to mrzlico,

a vsa svarila so bila le glas vpijočega v puščavi, saj se s strani odgovornih mest ni storilo nič v preprečenje tega nesmiselnega početja. Sicer so se tudi v drugih državah povečali nasadi, toda v taki meri nikjer kakor pri nas.

Tako so baš ogromno povečani nasadi v Jugoslaviji največ pomagali povišati

svetovni hmeljski pridelek znatno nad svetovno potrebo pivovarjev.

Cene so zaradi čezmernega pridelka padle že predlanskim; lani so dalje oslabele, a letos so že katastrofalno nizke.

Po slabšem blagu sploh nihče ne povprašuje

in se proda le dobro blago, pa še to komaj po 5 do 6 Din kilogram. Le redko doseže prav izvrstno blago tudi višjo ceno.

Tudi v našem listu smo že prejšnje čase pogostokrat poudarjali, da bo nesmiselno širjenje hmeljarstva škodovalo starim hmeljarskim krajem, kjer je zemlja za hmeljarstvo ugodna, a novim hmeljarjem ne bo prineslo koristi. Dočim so take nasvete v Češkoslovaški in Nemčiji v veliki meri uvaževali ter le malo širili nasade,

so se iz vrst naših novih hmeljarjev le čuli glasovi, da stari hmeljarji iz zavisti ne marajo, da bi tudi novi obogateli.

Tako so pri nas nasveti in rotenja po časopisju dosegla le nasproten učinek. Ker ni zmaga pamet in ker ljudje ne znajo računati, da mora nadpridelek uničiti cene, je sedaj katastrofa tukaj. Ogromni so stroški za pridelovanje hmelja, a cene jih ne bodo pokrile niti ene petine. Mnogo hmelja, zlasti slabšega, pa bo sploh ostalo neprodanega.

Spričo takega stanja ne kaže nič drugega, kakor

da se hmelj povsod, kjer ne zraste res lepo blago, takoj opusti

ter da se goji hmelj le tam, kjer mu zemlja in podnebje v polni meri ugajata. Gotovo pa je tudi, da bo še več let tudi najboljše blago imelo le nizke cene, dočim slabšega blaga ne bo kupoval nihče. Če bo svetovni pridelek enkrat zopet manjši, odnosno ne prevelik, potem zopet lahko računamo na primerne cene

Kako dolgo bo trajalo do zboljšanja cen, je težko prerokovati. Kakor je bilo nesmiselno, da so se lotili hmeljarstva kraji, kjer hmelj ne uspeva, tako

bi bilo tudi nesmiselno, da bi hmeljarstvo opustili stari preiskušeni hmeljski okoliši.

Ti pač morajo potrpeti, da poneha hmeljska mrzlica in da zmaga pamet, potem pa bo hmeljarstvo zopet dobičkanosna panoga kmetijstva, vsaj tako dobičkanosna kakor kakšna druga panoga kmetijskega gospodarstva. Na stare cene okrog 100 dinarjev za kilogram pa menda ne bomo tako kmalu zopet prišli.

Precej hudo zimo nam obetajo

Mrz bo po starih izkušnjah najbrž tak, kakor je bil leta 1911

Huda zima lanskega leta je bila v zvezi s stanjem meseca. Mrz je mučil vso Srednjo Evropo in je dosegel celo Španijo in Italijo. V zimskih mesecih so prihajali mrzli zračni valovi od severnega tečaja. Tudi pomladi so se ti valovi še nadaljevali; zato se je rast rastlinstva letos močno zakasnila in sadno drevje je razmeroma pozno cvetelo.

Ali bo prihodnja zima tudi tako huda, kakor je bila lanska? Na to vprašanje se seveda ne da točno odgovoriti. V kolikor dopušča vremenslovna znanost, ki se je v zadnjih letih močno razvila, bomo poskušali odgovoriti v naslednjih vrstah. Verjetnost, da dobimo mlo zimo, je zelo majhna. Kakor vse kaže, se bodo zračne plasti močno menjavale; zato je zelo verjetno, da bodo prihajali mrzli valovi tudi od tečajev, kar bo imelo za posledico mrzlo zimo. To se bo zgodilo ob ščipju in mlaju.

Sredi maja smo dobili iz Argentine vest, da je naštopila tam zelo huda zima. Zato je prav verjetno, da bodo tudi v srednjeevropski zimi navalili na nas mrzli zračni tokovi.

Za prihodnjo pomlad je pričakovati daljšo suho dobo z vročimi dnevi in mrzlimi nočmi,

Za začetek zime je navadno odločilen zadnji mlaj pred zimskim solničnim povratkom. Leta 1929. pade zadnji mlaj pred zimskim solničnim povratkom na 1. december in na 3. december najnižja južna lega lune. Verjetnost je velika, da bo po 6. decembru nastopil hud mrz.

Ščip pade nato na 16. december. Mešane oceanske zračne plasti bodo pregnale mrz. Koliko časa bo trajalo to milejše vreme, se ne da natančno določiti, verjetnost pa je velika, da bo nastopil mrz, malo pred božičnimi prazniki, a da se bo okoli 31. decembra omilil. Posledica tega bodo močne padavine snega in dežja. Z 8. februarjem moramo zopet računati z večjim mrzom, ki pa ne bo trajal dolgo časa, na kar nastopi perioda milejšega vremena s padavinami, ki bo segala nekako do zadnje tretjine januarja, ko bo zopet nastopil mrz, ki ga bo omilil mlaj 29. januarja. Močne padavine snega in deloma dežja je pričakovati za ta čas.

Okrog prvega kraja (6. februarja) dobimo ponovno mrzlo vreme in ob najvišjem stanju meseca (10. februarja) mnogo snega. Močno proti jugu pomaknjen ščip dne 13. februarja prinese padavine snega in dežja. Koliko časa bo trajalo to

milejše vreme, se ne da reči, vendar bo pa nastopil mrz okoli 20. februarja ob zadnjem kraju ali 23. februarja ob najnižjem stanju, dokler nam mlada luna 28. februarja ne da zopet deževnega in vetrovnega vremena. Ob rastoči luni okoli 9. marca utegnemo imeti nekaj lepih solničnih dni. Ščip dne 14. marca bo stal v znamenju snega, po dolinah dežja. Proti pomladi bodo dnevi jasni in solnični; po noči bo vsekakor zmrzevalo.

Posamezne lege lune padejo vsakih 19 let na iste dneve. Z letom 1930. lahko primerjamo leto 1911. Podobnost vremena v teh letih je zelo velika, zlasti kar se tiče mraza. Komur so znani vremenski podatki iz leta 1911., utegne dobiti v njih dragocene migljaje za vreme prihodnjega leta.

Veličastna manifestacija sokolske misli na Viču

V i č, koncem septembra.

Ob izredno lepem vremenu se je vršilo v nedeljo 15. t. m. na Viču pri Ljubljani sokolsko slavlje. Viški Sokol je praznoval 20letnico svojega obstoja združeno z zletom Ljubljanske sokolske župe. Slavnost je potekla prav lepo in bo gotovo zapustila pri vseh posetnikih prijetne spomine. Poleg Sokolstva se je udeležila slavnosti tudi junaška naša vojska, in sicer 16. topničarski polk iz Ljubljane pod vodstvom svojih oficirjev. Ze v soboto zvečer so prihajali na Vič tekmovalci in tekmovalke ter naraščaj, da se udeležijo tekem, ki so se vršile naslednje jutro na letnem telovadišču pod vodstvom br. Nandeta Svetliča. K tekmi se je priglasilo 55 članov, 14 članic in 41 moškega naraščaja, skupno torej 100 oseb. Pri članih se je odlikoval zlasti br. P a v e i č od Sokola Ljubljana II., ki si je v višjem oddelku priboril župno prvenstvo, pa tudi ostali tekmovalci so pokazali prav zadovoljive uspehe.

Popoldne ob 14. se je zbralo Sokolstvo in vojaštvo 16. topničarskega polka v Ljubljani pred Mestnim domom, odkoder je krenil veličasten sprevod po glavnih mestnih ulicah v Rožno dolino in na Vič, spremljan od mnogoštevilnega občinstva. Sprevod sam so tvorili sokolska konjenica s praporom, železničarska godba «Sloga», savezno odposlanstvo s praporom JSS, četa vojakov v polni vojni opremljeni, župno starešinstvo, dalje 360 članov v kroju po društvih z 20 prapori, baterija 16. topničarskega polka in pol čete oddelka strojnih pušk. Sprevod je bil zelo pester ter je napravil na vso javnost najboljši utis. Pri vходу v Rožno dolino je bil prirejen od strani Sokolstvu ter naši hrabri vojski navdušen sprejem. Po pozdravih so članice okrašile sokolske prapore z vencem, naraščaj in deca pa sta obsula Sokole in vojake s cvetjem. Med pokanjem topičev je odšel nato sprevod po slavnostno okrašenih ulicah Rožne doline in Glince pred viški Sokolski dom, kjer je bil razhod.

Javna telovadba se je pričela ob pol 16. na lepo in okusno okrašenem letnem telovadišču, ki je bilo popolnoma zasedeno od občinstva. Na častni tribuni smo opazili predstavnike civilnih in vojaških oblastev, predstavnike JSS in župe ter mnogoštevilne odlične goste.

Javno telovadbo so otvorili člani (160) z dr. Murnikovimi prostimi vajami za vsesokolski zlet v Beogradu 1930. Izvedba in kritje sta bili prav dobri. Po članih sta nastopili moška deca (140) in nato ženska deca (98), ki sta župne proste vaje odtelovadili skladno in strumno ter želi vseobčno pohvalo občinstva. Pri orodni telovadbi je nastopilo 11 vrst, ki so pokazale prav lep napredek. Po orodni telovadbi je izvedel ženski naraščaj (84) lepo in skladno dvoje vaj za zlet v Beogradu in nato moški naraščaj (96) istotako dvoje prostih vaj za zlet v Beogradu prav strumno in skladno. Ni se še polegel aplavz naraščaju, ko so zaorili med občinstvom klici: «Živela vojska!» Pod vodstvom poročnika Habjančiča je 100 vojakov 16. topničarskega polka izvedlo troje prostih vaj s puškami z nasajenimi bodali. Po vajah se je izvršila defilacija odhajajoče čete med burnim pozdravljanjem vsega občinstva, na kar je 134 članic zelo lepo odvežbalo elegantne proste vaje za zlet v Beogradu. Nato je nastopilo 221 članov z župnimi prostimi vajami, ki so prav lepo uspeli. Telovadbo je vodil br. Stane Vidmar in s. Ryškova, pomagali pa so vsi člani župnega načelnštva. Z načelniške tribune je nato pozdravil zbrano Sokolstvo, vojsko in občinstvo župni starosta prof. br. Nandje Marolt, ki je orisal 20letno delovanje Ljubljanske sokolske župe pred vojno in po njej, naloge Sokolstva in njegove cilje za dobrobit naroda in domovine. Pozdrav prvemu Sokolu Nj. Vel. kralju Aleksandru, izrečen po br. starosti, je mogočno objeknil pri vseh navzočih s trikratnim «Zdravo», na kar je godba zaigrala državno himno, ki jo je vse občinstvo stoje poslušalo.

Sledila je najlepša točka obširnega sporeda, «Mrtva baterija», pod vodstvom polkovnika Jovanovića in poročnika Piletića. Scena nam nazorno prikazuje junaštvo naših vojakov, ki branijo svojo baterijo do zadnje kaplje krvi. Grom topov, strojnih pušk, bomb, petard, šviganje raket visoko v zrak, ranjenci, mrtveci itd. so napravili na vse občinstvo zelo globok vtis. Zlasti pa je ganljivo slovo težko ranjenega vojaka od svojih mrtvih tovarišev privabilo marsikomu solzo v oči. Scena je izpadla

nad vse pričakovanje ob burnem aplavzu gledalcev.

Po končanem sporedu se je vršila na okusno okrašenem veseličnem prostoru izvrstno obiskana veselica, ki je v gmotnem in moralnem oziru lepo uspela.

Politični pregled

Pretekli teden je bilo objavljenih zopet več važnih zakonov.

V prvi vrsti **srednješolski zakon**, ki ureja srednješolski pouk. Po novem zakonu bodo obstojale v naprej samo državne in samoupravne srednje šole, zasebne pa le v toliko, v kolikor so že obstojale pred sprejemom novega zakona. Učenci zasebnih šol pa morajo polagati nižjo in višjo maturo na državnih šolah in plačati za to tudi precej visoke državne pristojbine. Važna je določba, da bodo odslej prepovedana dijaška društva na verski in plemenski podlagi. Drug zakon se bavi z

avtorskim pravom,

ki določa, da se ne sme noben spis ponatisniti brez dovoljenja pisca.

Za široke sloje naroda je zlasti važen **načrt novega zakona o gozdarstvu,**

ki bo uredil pereče vprašanje vzdrževanja in izsekavanja naših gozdov. Novi zakon je zelo strog ter določa, da je treba vsako izsekano parcelo takoj pogozditi. Zakon je zelo obširen in govori o vseh panogah našega gozdnega gospodarstva.

Skoro enako pomemben je zakon **o regulaciji hudournikov,**

ki delajo posebno mnogo škode baš v Sloveniji. Zakon določa način plačevanja del za zagraditev hudournikov, k čemur mora prispevati država 70 %, samouprava pa 30 %, dočim skrbita za nadaljnje vzdrževanje z enakim vsotami. Zakon predvideva tudi razlastitev zemljišč v primeru potrebe regulacije hudournikov, za kar se bo izplačala posestnikom prava vrednost razlaščenih zemljišč. Samouprave imajo pravico pri onih ki jim pride v korist regulacija hudournikov, pobirati posebne doklade, ki pa ne smejo pre-

segati iznosa, ki ga izda v ta namen samouprava.

Na pobudo zapadnih velesil v Ženevi so

Bolgari pristali na obnovo pirotskih pogajanj, ki so se že pričela.

Upamo, da bodo sedaj Bolgari uvidevnejši in da bodo pristali na naše upravičene zahteve. In to tem bolj, ker je opažati poslednje čase vedno večji razkol med makedonskimi izseljenci v Bolgariji sami, kjer se streljajo med seboj kakor največji sovražniki. Podoba je, da je to gibanje, ki je povzročilo bolgarskemu narodu že toliko škode, sedaj v končnem propadanju.

Na **Češkoslovaškem** je bil predsednik republike prisiljen zaradi spletke klerikalne stranke

razpisati nove volitve v parlament in senat,

ki se bodo vršile že 27. oktobra. Vse stranke so se pričele mrzlično pripravljati na volitve, ki so bile razpisane proti pričakovanju hitro, ker bi moral stari parlament po prvotnem načrtu vlade še spraviti pod streho novi proračun. Napovedati izid volitev je še malo prerano. Skoro gotovo je, da se

številčno razmerje posameznih strank ob volitvah ne bo dosti spremenilo

in da bo imela tudi nova vlada mnogo težav pri izvrševanju nalog, ki jih je pustila še sedanja na svoji mizi. Spričo treznega dela češkoslovaških politikov pa je gotovo, da bo bratska Češkoslovaška prebrodila vse težave in da bo po novih volitvah nadaljevala delo za napredek in procvit kakor že preteklih deset let.

Nemirne dneve preživljajo še vedno

naši sosedje Avstrijci,

kjer še neprestano rogovilijo nemški nacionalci, združeni v organizaciji Heimwehr. Po vzgledu fašistov so stavili vladi kar ultimatum, da mora izvesti preko noči izpremembo ustave ali pa zapustiti svoje mesto. Ker pa so, kakor vsi slični junaki, veliki le bolj v besedah kakor v dejanjih, je pričakovati, da bo vlada našla kljub težkemu položaju pravi izhod in povedla državo iz krize mirnim potom. V ta namen je že tudi najavila razpravo o svojih predlogih za revizijo ustave, ki se bo pričela prihodnje dni v avstrijski zbornici.

SOTEŠČAN:

Krivica in povračilo

Povest iz vojne dobe.

(Konec.)

Začeli so prihajati upniki: trgovci, krčmarji in drugi veljaki, ki so dvignili dražbo. Prav ob določeni uri so dospeli cenilci in gospodje s sodišča. Na vrtu pred hišo so si postavili mizo, okrog katere so posedli in odložili svoje spise. Vaščani so jih radovedno obstopili.

Sodnik je prečital zapisnik in otvoril razpravo. Določil je klicarja in naročil cenilcem, naj ocenjujejo vestno in pravilno po krajevni vrednosti. Pisar je pripravil papir in črnilo.

Tedaj sta jo primahala Strmljan in mladenič, katerega sprva niso mogli spoznati. Kmalu pa so začeli šušljati — šepetanje se je nagloma spremenilo v glasno vzklikanje in začudenje.

«Jože, Jože je prišel,» so si pripovedovali ter mu stiskali desnico.

«Ali se bo dalo še kaj pomagati?» je vzkliknil Tomažek. Zaupno je pogledal može in sodnika, ki je zamišljeno zmajal z rameni.

«Mi ne bomo ničesar kupovali,» so sklenili najbližnji sosedje. Sledili so jim tudi drugi in pričeli odhajati. Ostali pa so upniki, katere je skrbelo, kako bodo dobili plačilo.

«Prosim, da takoj ustavite dražbo,» Strmljan se je preril do mize in vprašal sodnika, koliko znašajo dolgovi.

«Točno 90 tisoč dinarjev — prav toliko, kakor je cenjeno posestvo,» je dobil resen odgovor.

«Uuu! Ali je mogoče?» je završalo med navzočimi, ki so začudeni pačili obraze.

Strmljan se ni ustrašil. Ponošno je potegnil izpod telovnika težko denarnico in začel metati na mizo skoro nove tisočake. Z denarjem se je bil namreč dobro založil; že poprej je sklenil kupiti Koširjevo kmetijo Reziki z namenom, da se bo poročila z Jožetom, čim se povrne iz ujetništva. Bogati upniki so se čudili, nihče ni slutil, da ima skromen hribski posestnik toliko gotovine.

Namesto prodaje je bilo posestvo prepisano na Jožeta, ki se je zavezal preživljati mater in sestro, ako se bo vrnila. Podpisal je zapisnik, Strmljan pa je poravnal pristojbino in sodne stroške. Sosedje so obkročili mladega gospodarja ter mu voščili srečo.

Ko so se razšli, je prestopil Jože prag domače hiše. Spremljal ga je Strmljan in Tomažek, ki ga je tolažil, da se ni glasno razjokal. Vse je bilo opustošeno, kamor je pogledal, iz vsakega kota je zevalo razdejanje.

Tomažkova zgovornost ga je vzlic resnemu položaju spravila v dobro voljo. «Hlev je sicer prazen, a je prostoren za deset govedi, mu je govoril. «Mršava kravica in konjiča komaj čakata boljšega gospodarja. Žitnice so izpraznjene, držijo pa 80 mernikov pšenice; drugo leto bodo napolnjene, da jih boš komaj mogel zapreti.»

«Kaj pa gozdi, gozdi!» se je Jože žalostno ozrl na domače hribe.

«Že rase, noč in dan rase, je hitel zgovorni možiček.

«Lojza se mi smili, je vzdihnil. «Gotovo ni mislila, kaj bo doživela.»

«Pa zakaj se je skrila?» je omenil Strmljan. «Priateljsko bi se pogovorili.»

«Povedal sem ji, da si prišel, je hlapec namignil Jožetu. «Videl sem te skozi ograjo.»

«Pred mano bi ji ne bilo treba bežati, ga je užalilo.

«Zbala se je očitkov, saj ni vedela, kako se bo izteklo.»

«Tudi mater je odvedla. Zakaj je to storila?»

«Mati pa ne more biti daleč, je vedel Tomažek. «Pred dobro uro je sedela s culico na parobju gozda.»

«Poglejmo, ali so še tam?» je skrbelo Jožeta. «Bog ne daj, da bi ostali zunaj čez noč, od žalosti bi zboleli.»

Odpravil se je s hlapcem proti gozdu, toda matere ni bilo tam, kjer jo je videl Tomažek. Klicala sta jo in iskala med grmovjem, našla sta jo šele po dolgem času, zarito v kupu listja. Ležala je nepremično; ko je zagledala sina, je pričela glasno jokati.

«Mati, domov pojdite, jo je rahlo dvignil za roko.

«Kam? Saj nimamo več doma, si je zakrila lice z rokama.

«Spet ga imamo. Kupil sem ga, dolgovi so poravnani.»

«Ni mogoče. Sin, nikar me ne zasmehuj, čeprav sem zaslužila.»

«Mati, kar sem vam povedal je resnica. Spet boste gospodinja na svojem domu. Posestvo je prepisano name. Strmljan me je založil z denarjem.»

DOPISI

DOLNJA BREZOVICA. (Smrtna kosa.)

Na Dol. Brezovici pri St. Jerneju je umrl posestnik g. Aleksander Wutscher. Kot podpornega člana ga je spremilo k večnemu počitku gasilno društvo šentjernejsko, domača godba pa je igrala žalne komade. Vnetega lovca so spremljali na zadnji poti tudi njegovi lovski tovariši. Pokojnik je bil sin po vsem Dolenjskem znanega odličnega gospodarja in veletržca, že pred leti umrlega Ignacija Wutscherja in brat g. Franca Ksaverja Vučerja, kapetana linijske ladje naše vojne mornarice. Pokojnik je bil zelo dober vinogradnik in sadjar. Blag mu spomin!

GORNJI LOGATEC. Preteklo soboto smo imeli povodenj, kakor je stari ljudje ne pomnijo. Prišla je kar nenadno in se kmalu odtekla. Lilo je vso noč kakor iz škafa. Po 6. uri zjutraj se je najbrž odtrgal oblak nad najbližnjimi griči, ker se je potokova struga v momentu napolnila in je voda udarila čez bregove. Most na državni cesti ima široko odprtino, a vendar je le s težavo požiral velike mase vode. Promet na državni cesti je bil kake štiri ure pretrgan za pešce, ker je drla voda po sredi vasi. V nekaterih hišah so imeli vode en meter visoko. Tudi trgovinam ni prizaneslo. Voda je odnesla precej krompirja in tudi nekaj tramov je šlo za njo. Škoda je znatna. Zadovoljna je pa bila šolska mladina, ker dopoldan ni bilo moči v šolo. — Le še dober teden nas loči od sokolske tombole. Preskrbite se pravočasno s tablicami, ker jih je le omejeno število!

SVETA GORA PRI LITIJI. Vse čitatelje «Domovine» vljudno vabimo na slavnost odkritja spomenika vojnim žrtvam, ki bo v nedeljo 29. septembra na Sveti gori. Slavnost se bo pričela ob desetih z mašo na prostem. Pri slavnosti bodo sodelovali rudniška godba iz Zagorja, pomnoženi moški zbor, šolska mladina itd. Kot govorniki nastopijo vojni kurat g. Bonač, domači g. župnik in predsednik gradbenega odbora g. Zajc.

SV. VID NAD VALDEKOM. (Smrtna kosa.) Nedavno smo spremili k večnemu po-

čitku Štefanijo Rednako, hčerko tukajšnjega posestnika in občinskega tajnika g. Josipa Rednaka. V najlepšem cvetu življenja, v 19. letu starosti, je na porodu izdihnila svojo dobro dušo. Pokojnica je bila splošno priljubljena, kar je pričal tudi lep pogreb. Nebrojni šopki in prekrasni vencji, darovani od tovarišic, so pokrili pokojnico že na mrtvaškem odru, v grobu pa krsto zagrnili. Za pokojnico žalujejo starši, brat in sestra. Blaga nepozabljena pokojnica naj v miru počiva! Žalujočim ostalim naše iskreno sožalje!

MAVČIČE PRI KRANJU. (Smrtna kosa.) Tu je nenadoma umrl župnik g. Valentin Marčič. Rajni je bil rojen v Bohinjski Bistrici in bil v mašnika posvečen leta 1893. Eno leto je bil semeniški duhovnik, nato štiri leta kaplan v Polhovem gradu in preko tri leta kaplan v Semiču. Leta 1902. je prišel kot župnik na Slap pri Vipavi, kjer je bil blizu sedem let, to je do leta 1909., ko je bil umeščen za župnika v Zeleznicah. Tu je župnikoval deset let in pol. Leta 1919. je dobil župnijo Mavčiče, kjer je bil nad deset let. Pokojnik je bil tihega značaja. N. v. m. p.!

URŠNA SELA. Gasilno društvo v Uršnih selih se zahvaljuje vsem, ki so priskočili na pomoč z denarnimi sredstvi za nabavo naše nove motorne brizgalne. Darovali so: kum motorke g. Petrič iz Kandije 3000 Din, občinski odbor v Toplicah 2000 Din, tvornica v Radohi 250 Din, g. Javornik iz Zalne 200 Din, po 100 Din dr. Ivanetiš iz Novega mesta, Medic Ivan iz Laz, Josip Mausar, Štrumel Jernej, Rustja Ivan in Dolinar Franc, dalje Ivan Jan, lesni trgovec iz Grabna 150 Din. Najlepša hvala vsem! Prosili smo za podporo vse denarne zavode v novomeškem okraju in se nam je doslej odzvala Posojilnica v Kandiji z lepim darom 50 Din. Upamo, da se bodo odzvali tudi še drugi zavodi.

SELA PRI KAMNIKU. (Smrtna kosa.) V nedeljo je umrl za srčno kapjo naš župnik g. Franc Sušnik. Rajni je bil rojen v Veliki Kostevnici. Bil je šele letos aprila umeščen kot župnik na župnijo Sela pri Kamniku. Naj v miru počiva!

ZAGORJE OB SAVI. Podružnica Kmetijske družbe, ki je zadnja leta prav uspešno delovala, ni letos prejela nikake podpore. Zaprošila je več-

krat oblastni odbor in okrajno blagajno, toda z utemeljevanjem, da za take podpore ni denarja, so bile vse prošnje neugodno rešene. Ker so tukajšnje občine v hudem finančnem položaju, so izostale tudi vse domače podpore. Ako pa hoče podružnica ustrezati svojemu namenu, mora seči po samopomoči. Zato je letošnji občni zbor sklenil prirediti to jesen veliko kmetijsko tombolo, ki bo 6. oktobra. Obračamo se na vse organizacije in društva, naj na ta dan ne prirejajo svojih prireditev. Kmetovalce in prijatelje kmetijskega napredka prosimo, da ne odklanjajo zbiralcev dobitkov ter da po svoji moči pripomorejo do čim lepšega uspeha. Tablice po Din 2-50 so že v razprodaji. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo potrebnih strojev in orodja, kmetijske knjižnice in za prirejanje predavanj ter tečajev, smo prepričani, da bo vsakdo segel po tablicah.

HRASTNIK. Te dni sta se izselila iz Hrastnika gospod in gospa Kobale. Bivala sta v Hrastniku 32 let. Gospa je upokojena učiteljica in službovala v Trbovljah in v Hrastniku do upokojitve. Kot vestna in ljubezniva učiteljica bo ostala Hrastničanom v najboljšem spominu. Gospod Kobale, rudniški paznik, je služboval pri TPD 35 let. Opravljal je svojo službo pri lesnem oddelku zelo vestno. V dokaz temu je, da ni bil tekom dolgih let službe niti enkrat kaznovan, kar se pri strogem nadzorstvu lahko zgodi. Sedaj je g. Kobale upokojen, s tem mu odpade rudniško stanovanje in se zato preseli v lastno hišo v Laško. Lastno streho sta si zakonca Kobale nabavila iz svojih prihrankov. Želimo jima, da uživata zasluženi pokoj še dolgo let zdrava in zadovoljna.

MALA NEDELJA. Po sklepu sadne razstave v nedeljo 29. t. m. bo v Društvenem domu v prid podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva zabaven večer. Na sporedu velezabavne veselolige, burke, petje in godba. Prireditelj pri mižah. Znižana vstopnina. Začetek ob 7. zvečer. Vsi prijatelji poštenega razvedrila in smeja vabljeni k obilni udeležbi.

SV. JURIJ OB ŠČAVNICI. Agilni društvi Sokol in Zveza kmečkih fantov in deklet v Sv. Juriju ob Ščavnici zelo lepo napredujeta, posebno sedaj, ko delujeta vzajemno. Res velja tu pregovor: V slogi je moč! Že prva skupna akade-

«Torej ni prodano in razkosano», si je odahnila. «O Bog, kako sem ti hvaležna! Kaj pa roka? Odpusti, Jože.»

Starka je zdrknila na kolena in dvignila roke, glas ji je zastajal v bridkem ihtenju.

«Vstanite!» jo je zgrabil z obema rokama. «Ne spodobi se, da bi klečala mati pred sinom ter ga prosila odpuščanja.»

Objela ga je ter se naslonila na njegovo ramo. Popolnoma se ni mogla še pomiriti, zakaj očetova smrt je ležala kot svinec na njeni duši. Taki spomini ne ugasnejo; podobni so črvom, ki skrivoma glodajo svojo žrtev — povračilo za krivico.

Pri Koširju je zavladovalo novo življenje. Jože je modro gospodaril in Rezika mu je bila pridna gospodinja, Strmljan pa ju je dobrotno podpiral. V hišo se je vrnila sreča in blagostanje.

O Lojzi nekaj časa ni bilo nikakega sledu, pozneje pa so izvedeli, da služi v mestu, kjer se ne more privaditi novim razmeram. Vabilnemu pismu, naj pride domov, se je rada odzvala. Oglasila se je tudi Pavla in razodela materi svojo grenko usodo. Tudi njo je povabil Jože, naj se vrne pod domačo streho, poteklo pa je skoro dve leti, preden mu je izpolnila željo. Medtem je umrla teta Trdinka in mladi Košir je bil dedič njenega premoženja. Prepustil pa je vso dediščino sestram — v povračilo za pozabljeno krivico. Lojza in Pavla še danes vzajemno gospodarita in uživata slavo kot modri gospodinj. Na možitev pa več ne mislita, ker sta bili dovolj razočarani v nesrečnem zakonu. Pravita, da so možki vsi enaki ter ne marata ženina, če tudi bi prišel iz raja.

Anton Stražar:

Francoska ljubica

Povest izza francoskih časov.

(Dalle)

Peter je vedel zadosti, zato je obrnil pogovor v drugo smer:

«Matevže, ki vse veš, kakor praviš, ali ti je kaj znano, ali hodi pogostoma ta Francoz k Zajčevi Marjanci v vas?»

«To bi moral ti bolje vedeti, ker si sosed, a pazi se pred njim, s Francozi ni dobro hrušk zobati! Jezi te kajne, ko ti je premotil dekle?»

Matevže je vstal in odšla sta skupaj. Fant je prosil Matevžeta, ko mu je povedal, kam gre, naj mu nemudoma proti lepi nagradi sporoči, če bi se ta njemu osovraženi Francoz kaj oglasil pri Marjanci.

Zviti Matevže mu je kajpak vse obljubil, a mislil si je po svoje... Malo pred Zajcem sta se ločila. Nagajivi možiček je še govoril Petru:

«Kam pa greš, todi ni prav proti domu. Pa ne, da bi šel kam na finfranje?»*)

*) Rokovnjači so imeli svoj jezik. Beseda «finfranje» je pomenila roparski pohod.

III.

Po naključju je neko temno noč Matevže prišel do Brundežove kočice v Soteski. Ko je poslušal zbrane rokovnjače, so se mu jezili lasje od same groze...

Mrzla burja je tulila in posamezne snežinke so padale. Ob tako neprijetnem vremenu ni bilo mnogo ljudi zunaj, temveč se je vse stiskalo k

toplino pečem. V takem vremenu in še ponoči je iz Moravča hodil Drobežev Matevže.

Pa možička ni zeblo; bil je oblečen v rožasti kožuh in v Moravčah se je pri gostilničarju Kavku napil tudi kuhanega vina. Prav vesel je bil in si je pot krajšal z narodno popevko:

Mvada dečva, pejd no pit,
pejd no pit!
Stara baba, pejd se solit,
pejd se solit!
Mvadi Micki prstan zvat,
prstan zvat,
ta stari špevi štek za vrat,
štek za vrat.
Mvadi Micki polič vina,
polič vina,
a stari špevi trepetina,
trepetina!

Tako in podobno si je Matevže delal kratek čas.

Pri zidanem znamenju na Rjavem hribu pa se je ustavil in premišljal, kam bi se obrnil; ali po cesti dalje proti Imenjam ali pa po stranski pešpoti v otesko. Odločil se je, da gre proti Soteski in da bo prenočeval pri Kolenčkovem Blažetu.

Po stezi med travniki je prav hitro hodil, kajti mrzla burja mu je pihala naravnost v obraz. Kmalu je prišel do Brundežove kočice.

Ker se je iz kočice čulo glasno govorjenje, se je Matevže za hip ustavil; postal je radoveden, kakšni ljudje so neki pri tkalcu Brundežu, ki so tako glasni.

Stisnil se je ob kočni ogel in pri malem okenčku pazljivo prisluškoval. Bill so rokovnjači.

Čul je prav dobro:

mija je pokazala, da Sokol telovadi, a Zveza dela na prosvetnem polju hvalevredno. Poleg tega skupno študirajo tudi naše narodne igre. Tako so 8. t. m. igrali veseloigro «Pri Belem konjičku» skupaj v splošno zadovoljstvo. V nedeljo 22. t. m. so isto igro ponovili na željo ljudstva v prijaznem zdravilišču Slatini Radencih v dvorani g. Sternišče. Tudi tokrat so se vsi dobro odrezali. Posebno zaslužijo vso hvalo glavne uloge. Lepo je, da pomagajo poleg učiteljstva tudi naši akademiki, ki so pripomogli izri do takega uspeha. Pa tudi ostali igralci so se uživali v svoje uloge. Nekaj treme se še opazi, vendar bo ta polagoma zginila. Odmori so bili primerni in tempo igre pravilen. Režija dobra. Le na začetek naj se v bodoče bolj točno pazi! Obisk je bil lep in sta lahko obe društvi zadovoljni. Želimo še lepših uspehov v nadaljnjem skupnem narodnem delu.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

KONTROLA BIKOREJE.

V zadnjem času se zopet sliši, da se je več takih bikov prodalo, ki so bili pred kratkem premovani, in v krajih, kjer so potrebni, ker jih redno primanjkuje in je njih nadomestitev težavna.

Ako so bili odprodani biki res dobri za plemo, je že samo na sebi škoda za rejo cele okolice, če so se take živali predčasno oddale v mesnico. Ako se to dogaja v letih splošnega pomanjkanja krme, se lahko eno ali drugo oko zatisne, toda če se to dogaja brez nujne potrebe in brez tehtnega vzroka, samo za to, ker se nudi slučajna prilika ali pa nastopi za rejca trenutno pomanjkanje denarja, je pa to neodpustljiva napaka in škoda, ki je toliko večja, če se to zgodi s plemenjaki, ki so bili pred kratkem premovani in vrh tega še z obveznim pismom zavarovani pred prehitro oddajo.

Kako pa naj napreduje reja, če se dobri plemenjaki tako ravnodušno oddajajo v mesnico? Zlasti po krajih, kjer je redno in splošno znano

pomanjkanje takih živali. Taka lahkomiselna in dice za ves okoliš in zato je nujna potreba, da neupravičena oddaja ima zelo neugodne posledice začne na to stran izvajati zakon z vso potrebno resnobo. Rejo bikov je treba postaviti pod kontrolo, tudi v tem pogledu, da jih bikorejci ne smejo prodajati brez upravičenega vzroka, posebno po takih krajih ne, kjer je živinoreja še močno zaostala in kjer redno primanjkuje dobrih plemenjakov, in še posebej, če so bili biki nakupljeni s podporo iz javnih sredstev ali pa so bikorejci prejeli podpore za vzdrževanje bikov.

Potrebna je pa tudi kontrola glede reje in rabe same na sebi, kajti pri nas je ta reja še zelo merodajna za ves napredek živinoreje, vse bolj kakor po drugih naprednih deželah, kjer nahajamo dobro urejene živinske razmere. Če zahtevamo danes tudi že pri nas kontrolno molžo in z njo vred kontrolo plemenskih molznic, je toliko važnejše, da ne puščamo v nemar kontrole bikoreje, ki je za mnoge kraje še zmeraj bolj važna, da se bo lahko vsa reja povzdignila. Novi živinorejski zakon ima potrebna določila za rejo bikov, toda uvesti je tudi kontrolo reje v tem pravcu, da se ne smejo odprodajati biki po mili volji bikorejca, če ni tehtnih vzrokov zato. Po neupravičeni prodaji je vsa okolica prizadeta in tega ne smemo mirno gledati in trpeti!

SADNI SEJEM V LJUBLJANI.

Sadno kupčijo moramo na vse načine podpirati in pospeševati, posebno v letih, ko je dosti sadja, in po krajih, kjer ni glede sadne kupčije še nič urejenega.

Pri nas vabimo sadne trgovce s tem, da prirejamo sadne razstave in sadne ogleda. To je prav, toda premalo. Z malimi krajevnimi razstavami ni kupčiji dosti ustrezno. Te razstave in ogleda imajo bolj poučen pomen, da se počue obiskovalci o imenih in vrednosti raznih sort in da se v nemajo za napredek v sadjarstvu.

To je glavni uspeh teh malih krajevnih prirediteljev.

Za pospeševanje sadne kupčije je treba večjih in drugače urejenih razstav. Na teh naj so kot namizno sadje zastopane sorte, ki se priporočajo

za izvoz na debelo in ki se dobe v večjih količinah v dotičnem okraju. Kot namizno blago mora biti to sadje skrbno obrano in odbrano in razstavljeno v pravilno vloženi zabojih, najbolje v ameriških zabojih, ki se danes najbolj priporočajo za razpošiljanje sadje. Vsak razstavljalec naj ima na svojem zaboju in pri vsaki sorti tudi povedano, koliko takega sadja ima na prodaj in po kakni ceni.

Trgovci in drugi kupecji morajo biti pri taki razstavi na čistem, koliko in kakega sadja se da dobiti v tem kraju, kje in po kakni ceni. Tako urejena razstava ustreza zahtevam in potrebam sadne kupčije. In tako razstavo bo priredilo Sadjarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo v zvezi z Upravo velesejma v Ljubljani v času od 1. do 24. oktobra t. l. Ta razstava bo imela značaj uzorčnega sadnega sejma. Vse sadje bo razstavljeno v enotnih ameriških zabojih, ki tehtajo poprečno po 20 kg. V teh zabojih bo sadje na prodaj, sprejemala se bodo pa tudi naročila na debelo.

Opozarjamo na ta razstavni sejem vse interesente iz krogov naših sadjarjev kakor tudi iz krogov kupujočih trgovcev in sploh občinstva, ker se bo s tem sejmom enim in drugim nudila prilika za medsebojno kupčijo. Eni in drugi se bodo lahko preskrbeli z dobrim in skrbno odbranim sadjem za zimo, dočim bodo sadjarji lahko navezali nove stike s kupujočimi strankami.

Za razstavo je prigrasiti sadje zadnji čas do konca tega mesca, in sicer na Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani. Poslati ga je pa na Upravo velesejma tako, da bo do 10. oktobra že v njenih rokah.

Popravek. V zadnjem članku «kislina zemlja in njeno gnojenje» naj se čita v drugem odstavku, 4. vrsta, pravilno «kislina» namesto «rastlina», osmo vrsto tiska pa je postaviti za eno vrsto nazaj!

Boljši učitelj.

Učitelj učencu: «Ko sem bil toliko star, kakor si ti, sem vedel mnogo več kako: ti.»

Učenec: «Imeli ste gotovo boljšega učitelja kakor jaz.»

«Ti, Peter, tega Francoza, ki hodi k Zajcu k tvoji ljubici vasovat, ga bomo torej spravili tja, kjer ni muh!»

«Da, da, tega prekletega Francoza! Jakelj, kako bi ga dobili v pest?»

«Ali nimaš Matevžeta naprošenega, da ti bo pomagal in povedal, kdaj bi dobili ptička v kletko?»

«To je res, ali vse se že predolgo vleče! Kaj pa, če bi bil ta Matevže s tem Francozom v zvezi?»

«Tudi meni se tako zdi. Veš, najbolje bo, da dobimo bolj zanesljivega človeka. Če pa bomo spoznali, da nam Matevže vodo kali, bomo še njega spravili v kraj! Tisto tvojo Marjanco bi bilo pa najbolje ugrabiti in odvesti v naše domovje, da bi nam kuhala, saj je precej čedna.»

«Peter, kdo bi bil tisti človek, ki bi nam hitro ujel Francoza v pest?»

Od groze se je ves tresel Matevže. Torej tudi njemu preti rokovnjaško plačilo...! Ko si je nekoliko opomogel, je sklenil, da hitro izgine iz tega nevarnega kraja...

Počakal je še toliko časa, da je ujel na ušesa, kdo bo tisti, ki bo vohunil okrog Zajca. K sreči je dobro čul, da so za ta posel določili znanega berača Peteršiljčka, rokovnjaškega vohuna.

Matevže je odhajal. Vedel je zadosti. Torej berač Peteršiljček je tudi rokovnjač. Treba je Matevžetu sedaj hiteti, da prehiti rokovnjače in jim zmeša štreno, sicer jo bodo oni njemu.

Ni se oglašil pri Kolenčkovem Blažetu, ampak kljub temni noči je prav hitro stopal proti Št. Ožboldu.

Okrog polnočne ure je potrkal na okence pri Zajcu in klical gospodarja,

Ko je Matevže trkal in trkal na malo zamreženo hišno okence pri oglu, kjer je v hiši imel posteljo pri topli zeleni peči Zajec, se je šele čez dolgo časa ta oglašil:

«Vsak dober duh Boga časti, zakaj ga pa ti ne?»

Lahkoverni Zajec je za gotovo mislil, da ga dramatično kakšnega pokojnega prijatelja.

Matevže ni mogel drugače, da se je nasmejal in med smehom odgovoril:

«Dober večer, Zajec! Bogu hvala, da sem te vendar priklical. Odpri mi hitro, saj nisem duh, ampak Drobežev Matevže. Ali me več ne poznaš?»

Kmalu zatem je čul Matevže, kako je Zajec potiskal težki zapah od močnih vežnih vrat v luknjo in mu odpiral.

«Zajec, trsko kar ugasni, pa se pomakni na toplo peč. Nocoj ti bom povedal take novice, da ti bodo lasje stali pokoncu kakor kroparski žebli!»

Stara znanca sta zlezla na toplo ogromno zeleno peč.

V kratkem je Matevže povedal prestrašenemu Zajcu, kaj je ta večer doživel.

«O moj Bog, kaj naj sedaj storim?»

«Prav nič! To vse prepusti meni in moji pameti! Pa mene boš moral lepo ubogati! Sedaj me razumeš, da sediva kar v temi, da bi naju ne zapazil ta tvoj rokovnjaški sosed in pa po vrhu še kak njegov pajdaš, ki se bosta to noč vrnila skupaj iz Brundežove kočice. To je prvo, a drugo je, da o tem prav ničesar ne poveš svoji ženi in hčerki, kajti take homatije spravijo ženske čisto iz uma. Sedaj se bom zadržal pri tebi toliko časa, da pride na okoli berač Peteršiljček, ki ga moraš

pustiti čisto v miru. Veš, takrat bom jaz zagodel tem rokovnjačem tako, da še niso slišali take muzike! Seveda bom o tem obvestil tudi francoske žandarme, pa bomo imeli vse tičke v pesti!»

«Ti si pa res zvit ko kozji rog!»

«Ako bi ne bil, bi ne hodil dolgo po svetu.»

Matevže je tudi zvedel od Zajca, da se mladi Francoz dostikrat oglašil pri njem in da sta si z Marjanco dobra prijatelja.

«Zajec, samo to povej Marjanci, naj bo previdna, saj večje nesreče ni za dekle, kakor če postane mati brez poroke.»

Marsikaj sta se še pogovorila stara znanca, preden sta zaspala na topli zeleni peči...

Nekako sredi popoldneva po tisti noči, ko je prišel Matevže k Zajcu, se je že oglašil tudi rokovnjaški vohun berač Peteršiljček. Prosil je, da bi smel ostati nekaj dni pri hiši, ker je tako mrzlo in pada sneg.

«Naša hiša je dosti prostorna,» je govoril Zajec, «ako je eden manj ali več pri hiši, se ne pozna. Boš pa malo fižol luščil, če ti je prav. Tudi nam boš povedal, kaj je novega po svetu.»

Tako sta prezimovala pri Zajcu Matevže in Peteršiljček.

Na večer tistega dneva je skrivaj vprašal Peteršiljček za skednjem Matevžeta, kdaj bo prišel mladi Francoz v vas.

«Vem, kdaj pride — jutri proti večeru se bosta sešla ko ponavadi z dekletom ob koritu, a potem pojdetata skupaj v hišo.»

Oj skrivnega veselja Peteršiljček ni vedel, kaj bi storil, a moral se je zatajevati,

Tedenski tržni pregled

ZITO. Razpoloženje za nakupovanje mlačno. Cene slabe. Na ljubljanski blagovni borzi so ponujali 24. t. m. (postavljeno na slovensko postajo; za 100 kg): pšenično, baško, po 247-50 do 250 Din, rž po 215 do 217-50 Din, turšičico, baško, po 210 do 217-50 Din, oves, baški, po 210 do 212-50 Din, moko «0» po 352-50 do 355 Din.

ŽIVINA. Na zadnjem ljubljanskem sejmu so se za kilogram žive teže trgovali: voli prvovrstni 10-5 Din, drugovrstni 10 Din, tretjevrstni 9 Din, krave debele 5-5 do 7-5 Din, krave klobasariče 4 do 5 Din, teleta 14 do 15 Din. Cene prvovrstnim volom so malo popustile.

HMELJ. V Zalcu (Češkoslovaška) je precej živahno popraševanje po hmelju ob nespremenjenih cenah. V Nürnbergu plačujejo domači nemški hmelj po 9 do 24 Din. V Alzaciji je bila te dni prodana partija lepega savinjskega blaga po okrog 12 Din za kilogram. V Savinjski dolini je po prvovrstnem blagu živahno povpraševanje. Ponuja se 5 do 6 Din za kilogram. Po drugovrstnem blagu slabo povpraševanje (4 Din za kilogram). Cene 9 do 11 Din, ki jih je plačala neka švicarska pivovarna za nekaj desetnih stotov, so ostale brez vpliva na razvoj cen.

JAJCA. Na tržišču je nastopilo oživiljenje, ker je hladnejše vreme zopet vzbudilo zanimanje inozemskih kupcev. V zadnjih dnevih so cene precej poskočile, tako v inozemstvu kakor v domačem nakupu. Plača se komad po 1-20 Din.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
1 dolar za 56-25 do 56-45 Din;
v devizah dne 24. t. m.:

1 dolar za 56-63 do 56-83 Din;
100 italijanskih lir za 296-51 do 298-51 Din;
100 nemških mark za 1352-25 do 1355-25 Din;
100 avstrijskih šilingov za 798-50 do 801-50 Din;
100 češkoslovaških kron za 168-08 do 168-88 Din;
100 madžarskih pengov za 990-61 do 993-61 Din;
100 francoskih frankov za 221-58 do 223-58 Din.

Sejmi

27. septembra: Koprivnik, Borovnica.
29. septembra: Marenberg, Šoštanj, Pilštanj.
30. septembra: Kostanjevica, Litija, Veržej, Konjice, Dol pri Hrastniku, Štrigova.
1. oktobra: Metlika, Podčetrtek.
3. oktobra: Prevalje.
4. oktobra: Žalec, Jurklošter, Turnišče.
5. oktobra: Hodoš.

Kratke vesti

= Predavanje za sadjarje v Kamniku. Sadjarska podružnica v Kamniku priredi v nedeljo 6. oktobra ob 9. in četrt dopoldne na osnovni šoli v Kamniku predavanje o jesenskem delu v sadovnjakih. Predaval bo g. ing. Josip Skubic, kmetijski referent pri oblastnem odboru v Ljubljani.

= Delovanje Obrtne banke SHS. Ravnateljstvo Obrtne banke SHS je izdelalo poročilo o svojem delovanju, iz katerega posnemamo, da težke razmere v našem gospodarstvu, zlasti v Srbiji, kjer se je letos število konkurzov ponovno dvignilo, niso vplivale na delovanje Obrtne banke SHS. Med dolžniki, ki jih je 12.000, je le malo takih, katerih menice mora banka iztožiti. Nasprotno je že danes sigurno, da bodo delničarji za tekoče leto dobili 7- do 8 odstotno dividendo (za leto 1928. je znašala dividenda 5 odstotkov). Do 14. t. m. je bilo na delniško glavnico vplačanih 47.4 milijona dinarjev, od tega odpade na državo 15.5 milijona dinarjev. Zadnje tri mesece je bilo pri centrali v Beogradu zaprosenih 1517 kreditov, odobrenih pa je bilo 1314 v višini 12.8 milijona dinarjev; skupno število posojil pa znaša sedaj pri centrali 3229 v višini 36 milijonov dinarjev. Pri glavni podružnici v Zagrebu je bilo v zadnjih treh mesecih zaprosenih 346, odobrenih pa 282 kreditov v višini 3.1 milijona dinarjev, tako da znaša sedaj skupno število posojil pri zagrebški podružnici 960 v višini 9.6 milijona dinarjev! Hranilne vloge so se dvignile od 16.6 na 22.6 milijona dinarjev, od tega odpade 18.3 milijona dinarjev na centralo in 4.3 milijona dinarjev na zagrebško podružnico.

DOMAČE NOVOSTI

* Izredno zanimiv roman bo pričel izhajati v «Jutru» naslednje dni. Imenoval se bo «Gusar (ropar) v oblakih». Pisec romana je Keyhoe, spremljevalec slavnega letalca polkovaika Lindbergha na njegovem vseamerškem poletu. Roman, ki opisuje skrivnostne roparske napade na zračno pošto, smrtni polet preko Skalnih gor in ljubezen pilota Trenta ter lepe Marije Randove, je eden najlepših, kar jih je izhajalo po vojni v slovenskem časopisju. Naročite se takoj na «Jutro», da ne zamudite pričetka tega nad vse zanimivega romana! «Jutro» izhaja razen nedelj vsak dan in stane mesečno le 25 dinarjev.

* **Kralj bo ter devetemu sinu.** V zadrugi Martinoviča v rodbini Stevana Martinoviča na Cetiњу se je v soboto vršila redka svečanost. Krščen je bil deveti sin Stevanov. Bo ter je bil kralj Aleksander, ki ga je zastopal polkovnik Lazarevič. Svečanemu aktu je prisostvovalo nad sto meščanov, med drugimi veliki župan, divizionar Ristič, komisar oblastne samouprave in cetinjski župan.

* **Ljubljanski škof v Prekmurju.** Te dni se je pripeljal v Mursko Soboto ljubljanski škof dr. Bonaventura Jeglič. Na kolodvoru so ga pričakovali domači duhovniki z g. Klekom, prekmurški bogoslovci, zastopniki okrajnega glavarstva in drugi. S kolodvora se je knezoškof v spremstvu gospoda Kleka in nekaterih duhovnikov odpeljal na Tišino. Posetil je še Martjance, Bogojino, Beltince, Dobrovnik, Črensovce in Dol. Lendavo, na kar se je naslednjega dne z avtomobilom vrnil v Ljubljano.

* **Spremembe v potniškem prometu na progi Ljubljana—Kamnik in Jesenice—Rateče—Planica.** Pričenši od 11. septembra t. l. dalje vozi na progi Ljubljana gor. kol.—Kamnik ob nedeljah in praznikih, mešani vlak št. 8466 z odhodom iz Ljubljane gor. kol. ob 7.03 in prihodom v Kamnik ob 8.25. Potniki, ki bi hoteli potovati s tem vlakom iz Ljubljane gl. kol. uporabijo do Ljubljane gor. kol. gorenjski vlak, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 6.52 in prestopijo nato v Ljubljani gor. kol. v kamniški vlak. Na progi Jesenice—Rateče—Pla-

Z nočjo vred se je izmuznil Peteršiljček do Girmarjevega Petra; prav na kratko sta se pomnila za kozolcem.

Prekanjeni Matevže si je mislil:

«Le čakajte, tički, vi nastavljate past, pa se boste sami ujeli vanjo.»

IV.

Pri vaškem koritu je bila kar cela bitka med francoskimi žandarmi in rokovnjači. Od osmih rokovnjačev je z zvijačo pobegnil Peter in še eden njegovih pajdašev.

Zimsko popoldne je bilo. Zdaj pa zdaj je solnce pokukalo izza oblakov in mrzli sever, ki je pihal od Kamniških planin, je preganjal debele temnosive oblake. Skozl Krašnjo sta hitrih korakov stopala Drobežev Matevže in Marjančin ljubljenec, brhki in zgovorni orožniški poveljnik Ludovik, a v primerni razdalji za njima je hodilo še osem francoskih orožnikov.

Ko sta šla po samotni proti Spodnjim Lokam, sta se bolj tiho razgovarjala.

«To vam rečem, rokovnjačev se morate temeljito lotiti. Tu po Črnem grabnu jih kar mrgoli. V njihovi družbi so dezertjerji, pokvarjeni študentje, leni rokočelski pomočniki, pa tudi kmetov je dosti pri njih. Rokovnjači so huda nadloga vsem poštenim ljudem. Čisto gotovo je, da bi bili vas ubili, če bi jaz ne prekrizal načrtov. Dobro, da sem jih zalotil! Samo to vas prosim, gospod, storite vse tako, kakor sem vam svetoval! Ali nisem nastavljal dobro past?»

«Vse ste prav dobro izvedli in zato vam tudi plačilo ne odide. Nagradim vas jaz, a prejeli boste tudi plačilo od naše oblasti v Ljubljani.»

«Ne branim se denarja, vendar pa sem storil to zaradi Marjance in vas. Midva z Zajcem sva že stara prijatelja. Veseli me, da nameravate poročiti njegovo hčerko. Vedite, zato sem se tako trudil, da prepričim rokovnjaško maščevanje. Toda vi tudi ostanite mož-beseda. Kajne, da ne boste zapeljali in v sramoti pustili poštenega dekleta? Če bi storili to, vedite, da se bom jaz, čeprav sem star, maščeval nad vami!»

Za hip sta se ustavila.
Ludovik je segel Matevžetu v roko in slovesno izjavil: «Naj me kaznuje Bog, ako bom zapeljal to pošteno deklet!»

Šele v Blagovici pod Šmarno goro sta se za gostim grmovjem ustavila Matevže in Ludovik. Kmalu so prišli za njima ostali oboroženi možje. Prav v kratkem so se nato pomnili o vsem potrebnem za napad na rokovnjače.

Mladi orožniški poveljnik je odšel nato sam, kakor bi šel vasovat, po veliki cesti proti Št. Ožboldu, a žandarmi so se previdno za gostim grmovjem pomikali dalje.

Matevže pa je ostal v Blagovici in krenil v Krvinovo gostilno.

Marjanca in še dve njeni znanke so prale na vaškem koritu. Vse tri so bile tako zamišljene v delo in pogovor, da so opazile Ludovika šele, ko jih je ta ogovoril in pozdravil Marjanco.

Prijazni Francoz se je razgovarjal z dekletki in jim pripovedoval šalivke, tako da je šlo mladim pericam delo hitro izpod rok.

Vse tri niso niti najmanj slutile, kaj se bo še to popoldne prigodilo pri tem koritu.

Perice so baš pospravljale perilo, ko je solnce pokukalo izza oblakov in se že nagibalo v zaton. Eno peric je zadevala perilo na glavo, ko se začuje tanek žvižg. Ludovik je takoj razumel, kaj to pomeni, potegnil je sabljo iz nožnice in pograbil preplašeno Marjanco!

«Nič se ne boj!»

Izza bližnje hoste, ki je bila za koritom, plane krdelce našemljenih možakov in hoče navaliti na Ludovika in Marjanco. Ludovik zabrlizne na piščalko; z levico drži do smrti preplašeno dekletko, a z vajeno desnico maha sem in tja z ostro sabljo.

Kamor je zamahnil, se je čula kletev. Ludovik sam bi ne zmogel razbojnikov, a v tem so mu tudi njegovi tovariši planili na pomoč in zaradi svoje vojaške izvežbanosti hitro premagali roparje. Skoro vsi so bili več ali manj ranjeni, kar so pričale krvave lise okrog kamenitega korita v mladem snegu.

Ko so imeli Francozje vse rokovnjače po tleh, so jim začeli povežavati roke in noge; pa prav na trdo so delali.

Vseli osem tolovajev je bilo povezanih; med temi je bil tudi Peter. Ležal je poleg korita ves krvav po obrazu.

Precej časa je porabil Ludovik, da je spravil znova v ravnotežje vse tri do smrti preplašene perice; kajpak se je največ trudil z Marjanco.

Tudi preplašeni vaščani so prihajali in si ogledovali rokovnjače; poznali so od vseh le tri, domačina Petra, tkalca Brundeža iz Soteske in Gabronovega Jurca iz Zlatenka.

nica vozita potniška vlaka št. 8617 (odhod iz Rateč—Planice ob 18.17 in prihod na Jesenice ob 19.) ter vlak št. 8618 (odhod iz Jesenic ob 22.20 in prihod v Rateče—Planico ob 23.21) pričeni od 21. septembra t. l. dalje samo ob sobotah in dnevih pred prazniki ter ob nedeljah in praznikih. Vozni redi teh vlakov so razvidni na postajah pri potniških blagajnah.

*** Novo mesto dobi hidroelektrično centralo.** Občinski zastop v Novem mestu je te dni ponovno obravnaval zadevo elektrifikacije Novega mesta. Sedanja električna centrala v Luknji je namreč nezadostna za potrebe novomeške obrti. Da se enkrat za vselej odpomore temu nedostatku, je sklenil mestni občinski zastop, da se pridruži akciji ostalih zainteresiranih občin ter začne z gradbo hidroelektrične centrale na Dvoru. Občinski zastop je izvolil v pripravljalni odbor župana dr. Režka, občinskega odbornika g. prof. Ambrožiča in kot namestnika obč. odbornika gospoda J. Pavčiča. Poleg tega se bo mestna občina bavila tudi z načrtom vzpostavitve kalorične centrale, kakor jo ima Ljubljana.

*** Pred otvoritvijo proge Rogatec—Krapina.** V kratkem se bo izročila javnemu prometu nova železniška proga Rogatec—Krapina, ki bo dolga 21 km. Ob progi sta zgrajeni veliki postaji Sv. Rok in Gjurmanec ter postajališče Dobovec. Postaji Rogatec in Krapina sta primerno razširjeni in podaljšani. Pot iz Zagreba v Rogaško Slatino bo po novi progi dolga samo 82 km.

*** Težave izseljencev.** Dosti naših delavcev, ki gredo v tujino za kruhom, prav slabo naleti. Tako se nekateri bridko pritožujejo o razmerah v Lunevilleu na Francoskem. Tam so velike tovarne za izdelovanje vagonov in tudi rudnik. Delavci, ki so se zbrali v tem velikem industrijskem kraju iz raznih evropskih dežel, so navezani na vso oskrbo v kantinah in barakah, ki so last podjetja in raznih zakupnikov. Mežde bi še ne bile slabe, a so zelo visoki odtegljaji za prenočišča in hrano. Tako je prišel sedaj v domovino po zelo težavnem potovanju, ko je prepotoval peš dobrih 2000 km, ker ni imel sredstev za vožnjo, mlad delavec, ki je delal v lunevillski tovarni dva meseca. Pri prvem 14dnevem izplačilu mezd mu je po vseh odtegljajih ostalo 5, potem 7, nato nekaj nad 10 in pri zadnjem izplačilu komaj 20 frankov. So pa tam tudi delavci, ki po več mesecev

ne vidijo beliča od svojega zasluga. V kantinah se zadolžijo in si ne morejo na noben način pomagati.

*** Iz ruskega ujetništva se je vrnil po petnajstih letih Marij Milič iz Sežane.** S seboj je privedel ženo in sinka.

*** Letina medu v okolici Ljutomera je letos obilna.** Lepo vreme je pospeševalo razvoj ajde, ki je privabila na pašo tudi vsakoletne goste čebelarje s Kranjskega. Dva vagona čebel sta prispela pred Malim šmarnom v Verzej, trije pa so odrinila dalje v Prekmurje. Te dni so jih čebelarji zopet naložili ter jih odpremili domov z lepimi stoti ajdovega medu. Tudi domači čebelarji so zadovoljni, primanjkuje samo kupev in izvoza.

*** Imenovanje članov okrajnih cestnih odborov.** Konstituiranje okrajnih cestnih odborov v mariborski oblasti se bo izvršilo v četrtek 26. t. m. v vseh okrajih, izvzemši okraje Slovenjgradec, Murska Sobota, Čakovec in Kozje, kjer so bile potrebne v nekaterih volilnih okoliših nove volitve, pa še niso izvršene. V vseh ostalih okrajih pa je oblastni odbor te dni imenoval v smislu zakona po tri člane, ki skupno z izvoljenimi tvorijo okrajne cestne odbore. Imenovani so bili za okraj Celje dr. Juro Hrašovec, Miloš Levstik in župnik Fortunat Končan iz Št. Pavla; za okraj Dol. Lendava zdravnik dr. Fr. Klas ter župnik Iv. Jerič iz Dol. Lendave in posestnik ter kovač Ant. Hajdinjak v Ordancih; za okraj Gor. Radgona posestnik Janko Karbaš v Gor. Radgoni, župnik Rožman v Lamanošah in ravnatelj zdravilišča Karel Janžek v Slatini Radenci; za okraj Gornji grad župnik Iv. Ogrinc pri Sv. Frančišku, ravnatelj škofijskih posestev inž. Al. Zumer in lesni trgovec Ant. Tevž iz Solčave; za okraj Konjice odvetnik dr. Fr. Macarol, župnik Iv. Atelšek ter notar in župan Rado Jereb, vsi v Konjicah; za okraj Ljutomer posestnik Anton Slavič v Bučočevih, župan Fr. Plavec v Polehnecih in trgovec Fr. Srčen v Ljutomeru; za okraj Marenberg trgovec Jos. Langeršek v Marenbergu, župnik Ferd. Podhradsky v Trbonjah in župan inž. Fr. Pahernik v Vuhredu; za okraj Maribor pos. Fr. Fras v Dobrenju, župan Alojz Schicker pri Sv. Marjeti in župan Jak. Florjančič pri Sv. Miklavžu; za okraj Ormož župan Fr. Hanželič v

Hardeku, pos. Ant. Meško v Lahoncih in trgovec Iv. Škerlec pri Sv. Tomažu; za okraj Prevalje posestnik Jurij Kugovnik v Farni vasi, župan Iv. Hojnik v Koprivni in jamomerec Karel Sedej v Prevaljah; za okraj Ptuj župnik Ant. Podvinski v Zavrču, odvetnika dr. Al. Remec in dr. Iv. Fermevc v Ptujju; za okraj Vransko trgovec Makso Cukala v Št. Juriju ob Taboru, župnik Martin Agrež v Mariji Reki in posestnik Fr. Plaskan v Orli vasi; za okraj Rogatec Janko Slavič, župnik v Kostrivnici, dr. Fr. Šter, ravnatelj zdravilišča, in Vinko Šket, posestnik, oba v Rogaški Slatini; za okraj Slov. Bistrica Ivan Kos, posestnik v Slov. Bistrici, Fr. Koban, posestnik v Zgornji Poljskavi, in Jakob Vazzaz, župan v Spodnji Novi vasi; za okraj Sv. Lenart v Slov. goricah Fr. Gomilšek, župnik v Sv. Benediktu, Anton Rop, župan v Lormanju, in Matija Vračič, posestnik v Lenarski; za okraj Šmarje Fr. Lom, dekan v Šmarju, Flor. Gajšek, župan v Loki pri Žusmu, in Miha Skale, posestnik v okolici Šmarja; za okraj Šoštanj Fr. Schreiner, župnik v Št. Ilju, Matevž Vačovnik, posestnik v Belih Vodah, in Franc Schwarz p. d. Čepelnik, posestnik v Šoštanjju.

*** Izvoz sadja iz Ljutomerske okolice.** Vsak teden se natovori v Ljutomeru po več vagonov jabolk, zlasti zlatih renet, ki jih plačujejo prekupci po 2.50 do 2.75 Din za kilogram. Osobito bližnje Medmurje ima obilo lepega sadja, ki prinaša kmetovalcem znatne dohodke.

*** Malo dežja je padlo te dni.** Dasi je dež nekoliko pozen, je ajdi in drugim poljskim kulturam še precej koristil.

*** Državni nastavljenici in upokojenci!** Prejeli smo: Za kritje stroškov pri gradnji in vzdrževanju samoupravnih cest se odtegne v mesecu oktobru 1929. vsem aktivnim državnim nastavljenecem kakor tudi vpokojencem od aktivnih prejemkov (brez stanarine in doklad) in od pokojnin (brez doklad) znesek za poldrugi dan v smislu čl. 38 zakona o samoupravnih cestah, ker vsi državni in v tem členu navedeni javni nastavljenici plačujejo osebno delo v denarju.

*** Opozorilo invalidom.** Prejeli smo: Invalidom, ki imajo užitve po starem invalidskem zakonu (iz leta 1925.), prenehajo ti užitki s koncem septembra t. l.; po novem zakonu pa jim bodo užitki tekli šele od 1. januarja 1930. dalje. Kdor ima pa po starem točno prisojene užitke, mora doseči njih prejemanje tudi med 1. oktobrom 1929. in 1. januarjem 1930., toda mora zahtevo na predpisan način prijaviti invalidskemu sodišču.

*** «Naše zdravje.»** Knjižnica Podmladka Rdečega križa, 3 zvezek. Napisal dr. Pir. Cena Din 3.50. Pri nas smo že dolgo pogrešali kratke in poljudne knjižice o zdravstvu, ki bi lahko prodrla v zadnje slovensko hišo. Sedaj jo imamo. Ravnatelj higienskega zavoda v Ljubljani je na kratko popisal človeško telo, nalezljive bolezni, osebno zdravstvo in naš dom z zdravstvenega pogleda. PRK je izdal spis v svoji priročni ceneni in prikupljivi knjižnici. Delce res zasluži, da pride v prav vsako slovensko hišo. Dobiti ga je v vseh knjižarnah.

*** Iseljenski komisariat v Zagrebu.** Kamenita ulica 15, pozivlja Miller Leono Marto iz Dobrovnika, okraj Dolnja Lendava, sedaj nepoznanega bivališča, da javi iseljenski komisarijatu, sklicevaje se na št. 11.345/29, svoj sedanji točni naslov, da se ji priobči odgovor generalnega konzulata v New Yorku in vroči po imenovanem generalnem konzulatu doposlani dokument.

*** Lovski sestanek.** Podružnica Slovenskega lovskega društva v Murski Soboti, ki obsega okraje Murska Sobota, Dolnja Lendava in Ljutomer, sklicuje setanek svojega članstva in lovecv na nedeljo 29. t. m. ob 3. popoldne v gostilno g. Horvata Rudolfa na Kapeli pri Radencih. Na tem sestanku se bodo obravnavale važne lovske zadeve, kakor novi predpisi o lovopustu, novi lovski zakon, razmerje med lovsko matico v Ljubljani in sekcijo v Mariboru itd. Na sestanku

Ludovik je zaukazal povezane ujetnike zapesti do Zajca, da jih bodo zvečer odpeljali v Lukovico, a od tam dalje v Ljubljano.

V tem, ko se je vršila bitka pri koritu med rokovnjači in Francozi, je ko kafa izginil od Zajca berač Peteršiljček.

«Osem jih imate,» tako je spregovoril Zajec, «a deveti nam je ušel, ta preklicani berač. Dobro bi bilo, še tega spraviti na varno.»

«Nič se ne bojte, oče, tudi tega bomo kmalu imeli v pesteh,» je miril Ludovik preplašenega Zajca.

Vsa vas je bila skupaj ter si pri Zajcu ogleđovala ujete in povezane rokovnjače. Marsikatera zbadljivka je padla na Grmarjevega Petra in ostala njegova znanca, tkalca Brundeža in Gabranovega Jurco.

Ujetnike so imeli v prostorni veži, kjer je zaradi rane od sablje, ki mu jo je prizadejal Ludovik, prišlo Petru slabo. Zato so ga oprostili vezi in zanesli v toplo hišo na klop k peči, a pri beli javorjevi mizi so se gostili Francozje za pot, preden odvedejo ujetnike.

Preden so se pripravili za odhod, je prišlo še enemu slabo — tudi zaradi udarca po glavi. Ta dva so torej naložili posebej, a ostalih šestero skupaj. Ko so odhajali okrog šeste ure zvečer, sta se Marjanca in Ludovik najprisrčnejše poslovila.

«Ludovik, nikdar te ne pozabim, ker si me rešil groznih rokovnjačev. Kmalu se zopet oglasi in reši me od tukaj!»

«Sedaj pa vidim, da se res mudi. Prav nič ne bom odlašal, kmalu boš moja ženka! Zahvala pa gre tudi Matevžetu.»

Dekle je kajpak z velikim začudenjem vprašalo, zakaj naj se zahvali Matevžetu.

«Ali nič ne veš?»

«Saj mi ni nihče ničesar povedal!»

Ludovik in njen oče sta ji torej šele sedaj povedala, kako se je vse zgodilo.

Še enkrat je Ludovik krepko stisnil desnico Marjanci in poljubil jo je tokrat prvič na njena rudeča lica in ustnice.

Francozje so odšli in odpeljali s seboj ujetnike, a Zajčevi so se prav trdno zaprli. Ludovik jim je zaradi varnosti še pustil dva svoja oborožena tovariša, da bi bila v pomoč v primeru potrebe.

Še v mraku zjutraj po tistem večeru so ujete rokovnjače iz Lukovice odpeljali dalje proti Ljubljani.

Na samoti pred Črnučami v obližju znamenja sv. Janeza sta porabila priložnost hudo ranjena Grmarjev Peter in njegov tovariš, poskakala iz voza in izginila v gozdu. Ostri jutranji zimski zrak ju je namreč predramil; poleg tega ju je pa stražil tudi samo en vojak, in še ta je dremal poleg voznika.

Ta novica je bila posebno neljuba Zajcu in njegovi hčerki Marjanci, Ludoviku ter Drobeževemu Matevžetu.

Še tisto popoldne se je Matevže oglašil pri Zajcu in ves zbezan govoril:

«V takih škripcih pa še nisem bil. Ko je ta vražji Peter ušel, si ne upam več daleč, a ponoči sploh nikamor ne grem. To vam rečem, ta Peter nam bo še zelo kažil vodo, ako ga v kratkem ne pograbiyo Francozje.»

(Dalje prihodnjič.)

bo poročal delegat sekcije iz Maribora, mogoče tudi iz Ljubljane. Vabijo se vsi člani podružnice in lovci, da se tega sestanka polnoštevilno udeležijo.

* **Pri javni borzi dela v Ljubljani** je v času od 1. januarja do 21. t. m. iskalo dela 5184 moških, 1130 žensk, skupaj 6314 brezposelnih. Prostih mest je bilo 4950 moških, 637 žensk, skupaj 5587. Posredovanj se je izvršilo 1782 moških, 461 žensk, skupaj 3243. Odpotovalo je 1271 moških, 56 žensk, skupaj 1327 brezposelnih. Odpadlo je 665 moških, 384 žensk, skupaj 1049 brezposelnih. Dne 21. septembra 1929. se nahaja v evidenci 466 moških, 229 žensk, skupaj 695 brezposelnih. Delo je na razpolago: moškim: 15 hlapcem, 6 mizarjem, 15 čevljarjem, 22 zidarjem, 8 tesarjem, 15 pleskarjem-sobnim slikarjem, 2 sodarjema, 1 kamnoseku, 3 pečarskim pomočnikom, 3 kleparskim pomočnikom, 40 navadnim delavcem, 1 pečarskemu pomočniku, 1 mlinarskemu pomočniku, 2 pekovskima pomočnikoma, 50 tesačem, 1 str. ključavničarju, 1 steklarskemu pomočniku, 2 mesarskima pomočnikoma, 3 sedlarskim pomočnikom, 45 rudarjem, 1 pilarju, 1 kovaškemu pomočniku, 3 elektromonterjem, 5 krojaškim pomočnikom, 3 krznarjem, 2 brivskima pomočnikoma, 1 klobučarskemu pomočniku, 15 vajencem; ženskam: 1 natakariči, 1 pletilki, 4 služkinjam, 1 sobarici, 1 kuharici, 2 kmečkima deklama, 3 delavkam, 4 vajenkam.

* **Sneg na Pohorju.** V soboto zvečer je pobelil prvi sneg v letošnji jeseni vrhove zelenega Pohorja. Smučarjem se obeta torej zgodnja sezona. Priložnosti za smučanje bo dovolj, posebno še, ker ostane vso zimo odprta najvišja turistična postojanka na Pohorju Winterjeva koča na Pesku v višini 1382 metrov. iz katere je najlepše izhodišče za smučarske ture proti Veliki kopi. V nedeljo je lep dan izvalil polno turistov na Pohorje. Nudil se jim je iz Roglje, Ostružce in Šentlovrenških jjezer prekrasen razgled.

* **V konjiškem okraju se popuši mesečno** 252 kg cigaretne tobaka, 600 kg tobaka za pipo, 450.000 komadov cigaret in 22.000 komadov cigar. Tobaka za njuhanje se porabi 3 kg, za žvekanje pa 72 kg.

* **Pojav ponarejenih dinarjev v javnem prometu.** Celjski stavbenik Alojzij Kališnik, stanujoč na Glavnem trgu, je izročil na policiji en dinarski kovani novce, ki je očitno ponarejen, ker nima pri padcu nobenega zvoka. Novce je prav dobro izdelan, le letnico 1925 ima precej medlo in sta številki 2 in 5 skoro popolnoma izbrisani. Ponarejeni dinar je prejel stavbenik Kališnik pri nakupu v neki trafiki v mestu ali pa v neki gostilni. Če kroži več ponarejenih dinarjev v javnem prometu, bo ugotovila preiskava.

* **Novice iz Amerike.** V Clevelandu, kjer je največja slovenska naselbina v Zedinjenih državah, se bodo v kratkem vršile volitve v mestno zbornico. Prvi slovenski zastopnik, ki je prišel v zakonodajno zbornico milijonskega mesta Clevelanda kot zastopnik naših tamkajšnjih rojakov, odvetnik Mihelič, je bil že dvakrat izvoljen v mestni zastop in je sedaj svojim volilcem naznanil, da je letos zopet kandidat za mestno zbornico v tretjem distriktu. — Smrtna kosa je med našimi ameriškimi rojaki tudi v zadnjem času zahtevala več žrtev. V Chicagu je umrl Ivan Hodnik po večmesečni mučni bolezni. Rojen je bil leta 1877. v Gornjem Logatcu. Zapušča ženo, štiri sinove in eno hčerko. Istotam je v starosti 49 let umrl Alojzij Leban, rodom iz Pušna v Istri. Pobralla ga je jetika. V Mount Olivu je preminul Franc Maček, star 65 let, rodom iz Št. Pavla v Savinjski dolini, v Pueblu pa Alojzij Lovšin v starosti 46 let, rodom iz Brezja pri Ribnici. — V Enclidu je umrla Marija Kolje, rojena Mocler, doma iz Prevalj na Koroškem. Stara je bila 60 let. V domovini zapušča sestro in brata, v Ameriki pa dva sina. V Ameriki je bila devet let. V Clevelandu je umrl Jakob Jerina, star 41 let, doma iz Preserja. V Ameriko je

prišel pred 16 leti. Doma zapušča dva brata in sestro, v Ameriki pa eno sestro in tri brate. Istotam je preminul Josip Turk, star 33 let, doma iz Smrečja v župniji Gerovo. V Ameriki je bival 18 let. Zapušča v Ameriki soprogo, dva otroka in brata. V Clevelandu je umrl nadalje Mihael Znidaršič, doma iz vasi Velike Liplje v fari Hinje. Star je bil 64 let, v Ameriki je bil 40 let. Tam zapušča ženo in tri sine, v domovini pa brata. V Clevelandu je umrl Anton Leskovec, star 30 let, doma iz Vrha pri Žireh. V Ameriko je prišel leta 1912. Tam zapušča ženo, starše, brata in sestro. Smrtno se je ponesrečil v Clevelandu 52letni Janez Zajc. Padel je po stopnicah, se težko ranil in kmalu umrl. V Calumetu je umrla ena najstarejših ameriških Slovenk, 91letna Katarina Žalec. Doma je bila pri Vinici. V Ameriko je prišla pred 15 leti k svojemu sinu Pavlu. V Ameriki zapušča poleg sina še hčer in brata ter veliko število vnukov in pravnukov.

* **Hmeljske nasade opuščajo.** Iz Dravske doline pišejo: Okrog Marenberga in Vuzenice se je tekom zadnjih let nasadilo mnogo hmelja. Ker pa so cene stalno slabe, je minilo posestnike vse veselje za hmelj in ga bodo pometali ven. Letošnje cene hmelju ne krijejo niti stroškov za obiranje.

* **Blagoslovitev spomenika v vojni padlim vojakom.** Pred kratkim se je v Kolovratu vršila slovesna blagoslovitev spomenika 26 padlim žrtvam svetovne vojne. Slavnostni govor je imel kanonik g. Sušnik iz Ljubljane. Slovesnosti se je udeležilo izredno veliko število občinstva.

* **Cesta Kostanjevica-Oštrc.** Te dni sta občinski odbor in gradbena direkcija kolavdirala novo zgrajeno oblastno cesto Kostanjevica-Oštrc in je istočasno prevzel to cesto v oskrbovanje cestni okrajni odbor kostanjeviški. Z gradbo drugega dela od Oštrca do Črneče vasi pa se nadaljuje in bo tudi ta del letos gotov.

* **Vlak uradni naziv.** Prometno ministrstvo je s posebnim odlokom odredilo, da se uradno rabi naziv «vlak» in ne več «voz» ali drugače. Na ta uradni naziv bodo spremenjene tudi vse tiskovine.

* **Vprašanje železniškega postajališča v Tremarjah.** Pred kratkim se je osnoval v Tremarjah poseben odbor za zgradbo postajališča. Kakor je soditi, bo končala njegova akcija s popolnim uspehom. Baje se je že izdeluje v ljubljanski železniški direkciji proračun, po čigar odobritvi se bo takoj pričelo z gradnjo postajališča.

* **Nedeljska gasilska tombola v Kranju** je zopet dokazala svoj sloves, da je največja tombola na Kranjskem tako po številu udeležencev kakor po vrednosti dobitkov. Na Glavnem trgu se je zbralo skoro 5000 ljudi od vseh krajev od Ljubljane do Jesenic. Srečni dobitkarji so bili: 1.) Josip Likar iz Kranja, kompletna spalna oprava; 2.) Ivan Lužan iz Stražišča, kompletna spalna oprava; 3.) I. Rangus iz Kranja, moško kolo; 4.) Gustl Potušek iz Kranja, otroško kolo; 5.) Franc Andoljšek iz Kalvarije krupon usnja; 6.) Anton Rozman iz Spodnjih Dupelj, otroški voziček; Anton Luin iz Kranja, zaboj 25 kg terpentini mila; 8.) Marija Ozimič iz Kranja, sod 51 kg namiznega olja; 9.) Jakob Malovrh iz Prebačevega, vreča 85 kg pšenične moke; 10.) Fani Robljek iz Kranja, električni kuhalnik.

* **Zagoneten balon pri Varaždinu.** V nedeljo dopoldne so ljudje v bližini Kamenice opazili, da se spušča proti zemlji balon, in sicer tako nepravilno in negotovo, da so mogli v naprej sklepati o nezgodi. Ko je balon padel na tla, so ugotovili, da ni v njegovi košari nikogar, pač pa so opazili v njej sledove krvi. Na balonu je bila izvešena francoska zastava, poleg nje pa manjša zastavica francoskega aerokluba. Verjetno je, da je balon last tega kluba. Čim so oblastva izvedela za dogodek, so odredila, naj ostane balon zastražen na mestu, kjer je padel, da se ugotove vse podrobnosti.

* **Selitev lastovk.** Iz Škofje Loke pišejo: V megleno deževnem jutru sobote se je okoli zvonika starološke cerkve in poslopja tukajšnjega samostana zbrala množica lastovk, ki so se z glasnim cvrčanjem pripravljale na selitev. Ko pa

so okoli 9. posijali solčni žarki, sta se obe skupini kakor na povelje dvignili, še nekajkrat obleteli okolico in nato odbrzeli na topli jug.

* **Tragična smrt matere.** Pred dnevi je na porodu umrla 40letna žena rudarja Marija Hudomalova iz Dolenje vasi pri Zagorju. Tragična smrt priljubljene žene je pretresla prebivalstvo, ki je hodilo v velikih trumah kropit mater in otroka. Pogreb pokojnice se je vršil ob veliki udeležbi občinstva, sočustvujočega s prizadeto obitelji, ki je zgubila dobro mamico.

* **Ogromne množine gosenic v Srbiji.** Kakor je obveščeno kmetijsko ministrstvo, se je v zadnjem času v Zaječarju in okolici pojavila neka posebna vrsta črnih gosenic v ogromnih množinah, ki povzročajo kmetom veliko škodo. Kjer se prikaže ta nadloga, ostane vse opustošeno. Pojavljajo se gosenice v takih množinah, da jih mora živina na paši žreti s travo vred. Te gosenice so se letos prvič pojavile v Srbiji.

* **Lovski blagor.** Pišejo nam: V lovskem revirju grašične Planina pri Sevnici ob Savi sta 13. t. m. ustrelila posestnika g. Ivan Jazbinšek in g. Josip Krajnc iz Sv. Vida divjega merjasa, težkega 190 kg. Zadet je bil ta velikan od treh krogele, preden se je zgrudil na tla. Zanimivo je, da je to že šesti divji merjasec, ki ga je ustrelil g. Ivan Jazbinšek. V gozdovih grašične Planina so našli tudi dve okostji divjih prašičev-velikanov, ki so bila obstreljena ob priliki kakšnega pogona ter sta potem poginila.

* **Strašna smrt mladega pleskarja.** Te dni se je pripetila v Celju nasproti kolodvora strašna nesreča, ki je zahtevala življenje 16letnega učenca Viljema Schunka, sina uglednega slikarja in pleskarja v Aškerčevi ulici. Zaposlen je bil deček s slikanjem sobe v stanovanju učitelja gospoda Grašerja v III. nadstropju palače celjske Mestne hranilnice. Z mladim Schunkom je delal v sobi tudi sobnosliskarski pomočnik Rudolf Grudnik. Viljem je stopil na dvoriščno okno Grašerjevega stanovanja, hoteč odpreti zgornji okniči, da bi se sveža slikarija v sobi čimprej posušila. Nenadoma pa je izgubil ravnotežje in je padel kakih 20 metrov globoko na dvorišče, kjer je obležal v mlaki krvi. Nesrečo sta opazila zdravnik dr. Rudolf in dr. Bruno Sadnik. Nemudoma sta prihitela k ponesrečencu in odredila takojšnji prevoz v javno bolnico, kjer je bila takoj nudena zdravniška pomoč. Zdravniki so ugotovili pri pregledu ponesrečenca, da ima zlomljeno desno roko na dveh mestih, desno nogo v stegnu, obenem pa veliko rano na desnem temenu glave in težje notranje poškodbe. Kljub vsem naporom zdravnikov je Viljem Schunko kmalu izdihnil. S težko prizadeto rodbino, kateri je bil pokojni mladenič edini sin, sočustvuje vse mesto.

* **Smrtna nesreča.** 81letni posestnik Josip Furlan je šel peš iz Lozic pri Vipavi k znancem v Razdrto. Ker ga le ni bilo nazaj, so ga šli iskat in so ga našli mrtvega v bližnjem potoku. Vračal se je po ozki bližnjici in padel v vodo, zadel ob kamenje in se ubil.

* **Medved požrl v Kanadi slovenskega otroka.** V slovensko naselbino v Winipegu (Kanada) se je priklatil velik medved iz gozda in odnesel triletno Dorotejo Goriškovo, hčerko slovenskih staršev, jo raztrgal ter požrl. Oče in mati ugrabljenega otroka sta delala v tistem času na polju. Ko so se starši vrnili domov, so dobili nedaleč od hiše le še nekaj ostankov trupla svoje hčerke.

* **Smrtna nesreča kolesarja.** V bližini Mengša se je v nedeljo primeril hud karambol dveh kolesarjev. Posestniški sin, 24letni Alojzij Jagodic iz Most pri Kamniku se je iz Mengša vozil proti domu. Bila je že noč. Ne daleč od Mengša je Jagodic zadel v neznanega kolesarja. Oba kolesarja sta se morala z vso silo zaleteti drug v drugega, kajti Jagodic je s kolesa padel na kraj ceste ter priletel z glavo v obcestni kamen s tako silo, da si je prebil lobanjo ter je obležal v popolni nezavesti. Drugi kolesar, ki je moral biti skrajno brezvesten, pa se je po karambolu pobral ter jo s kolesom jadrno popihal dalje. Smrtno

ranjenega Alojzija Jagodica je našel šofer nekega privatnega avtomobila, ki je proti jutru privozil mimo. Takoj je ustavil avto ter pristopil k nezavestnemu Jagodicu. Ker je ugotovil, da je ponesrečenec še pri življenju, ga je naložil na svoje vozilo in naglo odpeljal v ljubljansko javno bolnico. Tu je Jagodic kmalu podlegel težki poškodbi na glavi.

* **Utopljenček v potoku Mirni.** Te dni so našli ljudje v potoku Mirni blizu Redenškovega mlina pri Zapužah utopljenčka ženskega spola v starosti kakih dveh mesecev. Trupelce, ki je ležalo v vodi dobra dva tedna, so prenesli na tamnošnje pokopališče in ga pokopali. Ker je brez dvoma postal otrok žrtev zločinske matere, so uvedli orožniki iz Radnje preiskavo.

* **Z jablane je padel** pri obiranju sadja 55-letni posestnik Martin Damiš iz Sp. Kuagote. Spodrsnilo mu je na veji. Pri padcu si je težko poškodoval hrbtenico in dobil hude notranje poškodbe. Orožništvo je telefonično pozvalo mariborski rešilni avto, ki je ponesrečenca prepeljal v bolnico.

* **Nesreča otroka.** V rodbini trgovca g. Milana Sesslerja v Ljutomeru se je pripetila huda nezgoda. Štiriletna hčerka Danica se je nagnila preveč preko železne ograje ter strmoglavila približno pet metrov globoko na dvorišče, ki ima betonska tla. K sreči je prav v istem trenutku stopil izpod mostovža šofer Luka Kosi, katerega deklica padla najprej na tilnik in od tam šele na tla. Kljub temu pa se je potolkla na glavi do krvi, si pretresla možgane ter omedlela.

* **Pod voz je prišel.** V Zapogah pri Smledniku je prišel po neprevidnosti pod voz 9letni posestnikov sin Stefan Kopač. Mladi dečko je dobil pri tem hude notranje poškodbe ter so ga pripeljali v ljubljansko bolnico.

* **Hudo nesrečo** je doživel delavec Janez Slamberger iz Ivanjega sela pri Rakeku. Slamberger je v kamenolomu razstreljeval veliko skalo. Po navrtanju skale je položil tja mino, ki pa ni hotela eksplodirati. Nesrečnik je stopil zatorej ponovno k skali, da pogleda, kaj je z mino, ki pa je tisti hip razstrelila ogromno skalo. Drobcji kamenja so podrla ubogega delavca na tla, kjer je obležal ves okrvavljen. Hudo poškodovanega Slambergerja so prepeljali v bolnico.

* **Ubegli umobolnik.** Pred dnevi je pobegnil svojemu spremljevalcu z glavnega kolodvora v Ljubljani 37letni Ivan Kolenc iz Mirne, ki je že dalje časa kazal znake umobolnosti. Kam se je Kolenc zatekel, ni znano. V primeru zasleditve je Kolenca oddati občini Mirna na Dolenjskem ali pa ga je privedi v potovalno pisarno g. Zidarja na Dunajski cesti št. 29. Ubegli umobolnik, ki govori zmešano slovensko in angleško, je močne postave, poraščenega, zagorelega obraza in temnih las. Oblečen je v temno modro srajco in precej razcapane hlače.

* **Kolesar se smrtno ponesrečil.** V ljubljanski bolnici je umrl policijski nadzornik v pokoju g. Jakob Kurent, ki je v nedeljo pred Radovljico padel po nesreči s kolesa.

* **Požar pri Konjicah.** Dne 22. t. m. ob 10. uri zvečer je pričelo goret v gospodarskem posloplju Hrena Vojteha, posestnika na Brodu. Ogenj je upepelil gospodarsko poslopje, napolnjeno z žitnimi pridelki in gospodarskim orodjem. Lastnik sam se nabaja v službi kot učitelj v Črešnovcih pri Slov. Bistrici.

* **Z motorja padel na obcestni kamen.** 28letni zagrebški zlatar Kolman Birtič se je podal z motornim kolesom po svojo zaročenko Zdenko Pavlovičovo v Kranjsko goro. Pod rateškim klančcem pa je padel z motorja in priletel v obcestni kamen ter se težko poškodoval na levi nogi. Prepeljali so ga v bolnico usmiljenih bratov v Kandiji.

* **Motociklist se težko ponesrečil.** Mariborska rešilna postaja je bila v eni zadnjih noči obveščena, da leži na cesti Sv. Lovrene na Dravskem polju—Ptuj hudo ponesrečeni motociklist. Rešilni avto je takoj pohitel na lice mesta in od-

peljal ponesrečenca v bolnico. Ponesrečeni je 24letni mehanik Franjo Širec, ki se je pred kratkim poročil in otvoril na Bregu pri Ptuj mehanično delavnico. Vozil je pozno ponoči proti domu in v temi zavozil v kotanjo na cesti ter padel tako silno, da si je razbil glavo in tudi levo peto mu je raztrgalo.

* **Grozne muke ponesrečencev v Žedniku.** Te dni je podlegel težkim poškodbam Stevan Ličinac, ki se je ponesrečil ob priliki katastrofalne eksplozije vagonov v Žedniku, ko se je vnel v vagonih bencin. Njemu je sledilo še več žrtev. V trenutku nesreče je bil Ličinac v neposredni bližini vagona in ga je plamen po vsem životu grozno opekel. Ponoči ni spal in se sploh ni mogel vleči. Privezan za strop je tri noči prebedel v sedečem položaju.

* **Nesreča v kamenolomu.** V samotnem kamenolomu pri Poganeh sta kopala pesek 71-letni upokojeni cestar Jože Šinkovec in 55letni Jože Blatnik, oba iz Gotne vasi. Pri delu se je pokazala potreba, da razstrelita več ska. Pripravila sta orodje za vrtnanje in začela vrtati v 16 metrov visoko navpično skalo luknjo za razstrelbo. Nista še končala dela, ko se je skala iznenada podrla in oba zasula, Jožeta Šinkovca popolnoma, Blatnika pa le delno. Kljub temu, da je kamenje zdrobilo Blatniku levo nogo pod kolonom in da je trpel grozne bolečine, je pričel grebsti kamenje in skale raz zasutega tovariša Šinkovca in klicati na pomoč. K sreči je v tem trenutku prišel v kamenolom 10letni sinček Šinkovčeve hčere. Blatnik mu je hitro povedal, kaj se je pripetilo, na kar je fant, kolikor so mu dale noge, stekel v Gotno vas k Josipu Matku, ki je takoj sklical svoje ljudi, odhitel v kamenolom in še pravočasno rešil Šinkovca smrti. Oba težko poškodovana delavca je naložil g. Matko v svoj avtomobil in ju prepeljal v kandijsko bolnico. Šinkovec ima poleg drugih težkih poškodb zlomljenih več reber.

* **Konji so se splašili.** Posestnik Ignac Marolt iz Leskovca je peljal v Št. Janž tramove. Ko je srečal v temni noči neznanega voznika, so se mu konji nenadoma splašili. Marolt je padel pod voz tako nesrečno, da mu je kolo zdrobilo levo nogo. Z avtom g. Jakila so ga prepeljali v kandijsko bolnico.

* **Nesreča pri delu.** Pri delu v cirkularni žagi g. Štrumblija v Straži je zagrabila transmisija 24letnega delavca Jožeta Bukovca in ga vrgla ob tla. Bukovec ima zlomljeno levo roko in težke poškodbe na glavi.

* **Nesreče z motorjem.** Trgovec z usnjem Anton Ošlag je bil po opravkih pri Gornjem gradu. Vozil se je z motorjem s prikolicco. Na nekem ovinku se je zaradi precej nagle vožnje zaletel v obcestno drevo. Motorno kolo je bilo razbito, on pa je odletel v jarek in dobil nekaj poškodb. — Na bregu med Slovensko Bistrico in Zgornjo Polskavo se je pri nedeljski kolesarski dirki ponesrečil 20letni dirkač Miodrag Nikolič. Počila mu je pnevmatika. Pri padcu si je kolesar razbil levo koleno in kolenico. Ponesrečenca so odpremili v mariborsko bolnico.

* **Velik ogenj.** Dne 17. t. m. ponoči je nastal požar pri posestniku Janezu Gričarju v Zalogu (občina Šmarjeta). Uničil mu je pod, hlev, ves živež in krmo. Gasilci iz Šmarjete in Škocijana so ogenj lokalizirali.

* **Nesreča gozdnega delavca.** V vasi Mamol nad Litijo se je pripetila nekemu kmetskemu mladeniču huda nezgoda. S svojim tovarišem sta valila hlode. Na strmi drči jima je ušel hlod iz rok. Da ga obdržita, ga je eden naglo zagrabil z rokama, njegov tovariš pa tega v naglici ni opazil. Naglo je zasadi cepin v hlod, hoteč ga obdržati. Po nesreči pa je udaril z ostro cepinovo konico ravno na roko svojega prijatelja. Cepin je predril nesrečniku roko in se še zadržal v hlod. Ranjenega so odpeljali v Litijo k zdravniku; ker pa je ponesrečenec izgubil precej krvi, so ga odali v ljubljansko splošno bolnico.

* **Požar pri Vrhniki.** V Blatni Brezovici pri Vrhniki je v nedeljo zgodaj zjutraj nastal požar.

Gorela je Matužinova hiša. Domači blatniški gasilci so z novo motorno brizgalno omejili požar, čeprav hiše niso mogli več rešiti. Škoda je velika.

* **Dva ognja** sta bila minuli teden v ribniški dolini. Prvič je vzplapolalo nebo v rdečem siju v ponedeljek 16. t. m., ko je gorelo v Zapotoku, kjer je pogorel skedenj, zažgan po neprevidnosti, drugič pa je pogorela lesena baraka na Brezju poleg poslopja g. Jerasa.

* **Roparski napad v gozdu.** Posestnica Tereziya Kovačičeva iz Drenovega pri Bizeljskem se je pozno v noč vračala iz Brežic domov. Ko je korakala skozi gozd med Bizeljskim in Brežicami, je naenkrat pred njo stopil srednjevisok, šepav možak ter zakričal na vse grlo: «Denar ali smrt!». Posestnica se je drznega roparja, ki je bil popolnoma zagorel v obraz, tako prestrašila, da mu je brez odpora izročila vso gotovino, ki jo je imela pri sebi. Ropar je pregledal njeno denarnico ter ji pobral ves denar, ji voščil lahko noč ter naglo izginil v gozdu. Ropar je govoril po brežiško. Orožniki v Dobovi marljivo zasledujejo gozdnega razbojnika.

* **Nov potepin krade po Dolenjskem.** Po dolenjskih hribih in gozdovih v okolici Mirne, Trebnjega in Velike Loke se je pojavil nov klatež, ki vlamlja po samotnih malih vaseh in odnaša s seboj vse, kar mu pride pod roke. Klatež je visoke postave, črnih dolgih brk in oblečen prav čedno. Na svojem pustolovskem kolovratenju po dolenjskih vinorodnih krajih je prišel 9. t. m. v Mirno. Pred Kolenčevo gostilno je zapazil kolo, katero je takoj zasedel ter jo odkuril dalje. Kolo je bilo last tovarnarja gosp. Antona Kolenca. Potepin je pozneje izvršil še več drugih tatvin in vlovov. V malem naselju Kukenbergu pri Veliki Loki je odnesel posestniku Alojziju Koširju iz nezaklenjene omare zlato ameriško uro, zlato verižico in 40 Din gotovine z denarnico. To tatvino je napravil dopoldne, ko so bili domači na polju. Popoldne je posetil v bližnji Stari gori vžitkarja Antona Sitarja, kateremu je odnesel nikljasto uro. Nepridiprav je prišel tudi v Zabrdje, kjer je odnesel Blažu Smrekarju razno obleko ter 4 kg slanina.

* **Krvav nočni napad.** V celjski neposredni okolici se je v zadnjih tednih pripetila že cela vrsta več ali manj nevarnih nočnih napadov. V soboto zvečer se je vračal 30letni delavec v tovarni Westen Franjo Kuhar, stanujoč v Celju, po cesti pod Pečovnikom proti domu. Bilo je nekaj minut po osmi uri. Nenadoma sta se pojavila v njegovi bližini dva moška, ki sta s pijanima glasovoma kričala «auf bis!». Kuhar se jima je hotel čim bolj izogniti, toda izizvača sta ga v tem trenutku že napadla in ga pobila z neštetiimi udarci na tla. Ko sta ga nekaj časa divje pretepala, se je Kuharju končno vendarle posrečilo, da jima je pobegnil. Toda eden izmed napadalcev ga je kmalu dohitel in mu z vso silo zabodel nož med pleča. Kuhar je kljub rani bežal dalje in razbojnikoma končno ušel. Kmalu pa so ga zaradi velike izgube krvi objele slabosti in z zadnjimi močmi se je privelekel do doma. Tu se je zgrudil, dočim je njegova žena takoj odhitela po zdravnika. Poklicani dr. Hočevar je ugotovil, da rana k sreči ni preveč opasna, ker niso ranjena pljuča, pač pa je globoka okoli pet centimetrov. Ako bi napadalec zasadi nož le nekoliko nižje, bi bila pljuča nezogibno nevarno ranjena. Zasledovanje razbojnikov je bilo poverjeno orožnikom.

* **Ustreljen zaupnik orožnikov.** V bližini Počreča so našli truplo 31letnega Blaža Legoviča. Orožniki so takoj aretirali Antona in Josipa Stipančiča ter Ivana Rakovca. Legović je pred mesecem dni menil napram orožniškemu brigadirju, češ, če ga najdejo umorjenega, naj primejo one tri prej navedene, ki ga smatrajo za zaupnika orožnikov in ga zato sovražijo.

* **Cestni čuvaj ustreljen pri Senožečah.** Pred dnevi je našel neki voznik, ki se je vračal iz Postojne, približno dva kilometra od Senožeč v cestnem jarku truplo cestnega čuvaja Cesare Capellija. Pet streljov iz puške ga je zadelo in šest ran je povzročilo bodalo. Delavci, ki popravljajo

cesto, so čuli usodnega dne opoldne strele, pa so mislili, da so v bližini lovci. Kdo je zagrešil uboj 32letnega cestarja Capellija, si ne more nihče prav misliti. Pravi, da je bil Capelli miren človek. Capelli je nadzoroval cesto od Senožec do meje.

* **Sirov napad v temi.** Ko se je eno zadnjih noči vračal čevljarški pomočnik Blaž Oberčkal od svojega mojstra Jagra z Ostrožnega proti Gaberju pri Celju z dela domov, sta ga v bližini Grahove gostilne napadla dva neznana fanta in ga je eden nadržal z besedami: «Ti pa bolj ravno hodi!», na kar mu je Oberčkal odgovoril, da dovolj ravno hodi. V tem pa je že prvi napadalec zavpil: «Bežal boš!» in v naslednjem trenutku je zadel Oberčkala v meča desne noge kakor pest debel kamen. Oberčkal je pospešil korake, fanta sta ga pa zasledovala. Prvi napadalec je iztrgal iz bližnje ograje lato in zasledoval Oberčkala, ki pa je srečno ušel. Pozneje je policija izsledila sirovega pobalina v osebi 22letnega Franca Romiha, delavca v Westnovi tovarni, ki je doma iz Koretna, občina Šmarje pri Jelšah.

* **Uboj pri trgatvi.** V vinogradu posestnika Franca Stareta v Grčevju so te dni obirali portugalko. Med trgači sta bila tudi 63letni Franc Ljubi in 21letni posestnikov sin Anton Zagar, znan prijatelj noža, oba doma iz Jagodnika, občina Trebelno. Zvečer, ko so bili delavci gotovi z delom, je začel Anton Zagar pod vinogradom klicati Ljubijevega sina Janeza: «Janez, nocoj bom vse poklal!» Zaradi teh besed je napravil stari Franc Ljubi Zagarju malo pridigo, naj ne govori tako izzivajoče. Razjarjen je skočil Zagar proti njemu in mu zasadil z vso močjo v levo stran prsi dolg nož. Po tem divjaškem činu je Zagar zbežal. Stari Ljubi se je takoj zgrudil, oblit s krvjo. Domači so ga za silo obvezali in ga pripeljali smrtno ranjenega v bolnico.

* **S kolesom jo je povozil.** Te dni zjutraj je hitela 22letna delavka Marija Poklškova iz Trnovelj na delo v Westnovo tovarno v Gaberju pri Celju. Da bi prej prispela v tovarno, se je poslužila bližnjice, ki vodi k tovarni preko Majdičevega travnika v Sp. Hudinji. Nenadoma pa je začutila silen sunek v hrbet in je padla na tla. Za njo je namreč pripeljal s kolesom 26letni delavec v Westnovi tovarni Ivan K. iz Vojnika tako tiho, da ga dekle ni niti slišalo. Pri zaslišanju je K. sicer priznal, da je Poklškovo podrl, pravi pa, da je nesreče sama kriva, ker se na njegove klice ni umaknila s steze. Fant po lastni izjavi ni zvonil zato, ker je z eno roko vodil kolo, v drugi pa je držal večji paket.

* **Aretacija nevarnih vlomilcev iz Češkoslovaške v Mariboru.** Mariborska policija je prijela v torek štiri vlomilce, ki so v nedeljo izropali kolodvorsko blagajno v Libercu na Češkoslovaškem ter odnesli okrog četrto milijona češkoslovaških kron.

* **Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hexenschuss) se uporablja naravna Franc Jožefova voda** z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala. Univerzitetne klinike izpričujejo, da je Franc Jožefova voda, posebno v srednjih letih in starostni dobi, izborno čistilno sredstvo za želodec in čreva. Franc Jožefova grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

silno tarnanje nad ubogim želodcem. Če bi metali našo hrano naravnost v želodec, kakor meče pek žemlje v jerbas, bi bili kolikor toliko upravičeni očitki, tako pa mora hrana, ki jo zavžijemo, preiti preko važnih naprav, preden dospe v želodec.

Naša hrana obstoji večinoma iz umetno pravljenih jedi potom kuhanja in pečenja. Kar uživamo surovega, predvsem sadje, je vse prav lahko prebavno tudi za občutljiv želodec. Zato se nam vsiljuje misel: Kaj, če morebiti nismo sami krivi, da nam ne gre hrana v tek. In v resnici pogostoma pokvarimo z nespretnim ravnanjem našo hrano in napravimo iz lahko prebavne težko prebavno, kakor n. pr. pri jajcih, ki so najpopolnejša med vsemi jedmi, saj se razvije iz jajca po vplivu same toplote živo bitje, ki ima kakor človek kosti, meso, živce itd. Zato ima tudi človeško telo v jajcih nadomestilo za obrabljene kosti, živčevje itd., dočim dá samo meso le spet meso. Surovo jajce ali malo v mehko kuhano (največ dve minuti) je lahko prebavno, dočim je trdo kuhano komaj dobro za zdravega težača ali božjepotnika na dolgi poti, ker je težko prebavno in se po vrhu še uniči s predolgim kuhanjem dragocene snovi v rumenjaku (vitamini), ki utrjuje naše telo proti raznim boleznim. Vendar pa je treba v vsem mere, ker se enolične hrane radi naveličamo. Dvoje jajc na dan nam silno koristi za zdravje. Nespameten bolnik je slišal o vrlinah jajc in je hotel hitro okrevati in je pojedel par dni zapored po 20 mehko kuhanih jajc. Ko so se mu priskutile, je zopet dolžil nedolžen želodec.

«Dobra kuharica je za deset zdravnikov», je resničen pregovor. Slaba je pa kuharica, ki jedi na vso moč soli, ker taka slana hrana preveč draži želodec in sili človeka, da pije mnogo tekočine, ki teži želodec in močno moti prebavo. Slaba je tudi kuharica, ki kisa z umetnim kisom (esenčom). Poglej svoja usta, če si jedel tako kisano solato! Vsa so bela. Veš, kaj je ta belina? To je opečeno od kisa. Kak revež je šele želodec, v katerem ostane taka hrana kar dve uri in še več. Kako boš zahteval od njega, naj prebavlja, če si ga tako pokvaril. Slaba je pa tudi kuharica, ki ji ni v jedi nikoli dovolj dišav in začimb, kakor paprike, popra, majarona, nageljčkov, žafrana in muškatovega cveta, da diši jed kakor čarobniška pijača iz srednjega veka. V malih količinah pospešujejo dišave prebavo, v večjih pa so strup za ubog želodec.

Prvi pogoj za zdravo prebavo je dobra kuhinja. Zato so razni gospodinjski tečajji po deželi tolikega pomena. Samo dve napaki imajo vsi ti tečajji, in sicer prav hudi. Preveč se bavijo z gospodskimi jedmi, tortami in drugimi sladkarijami, dočim je danes že prav redka mlada gospodinja, ki zna skuhati poštene štruklje ali dobre žgance. In še eno hudo razvado uvajajo na kmete: likerje. Likerji niso prav nič drugega kakor slabo žganje in so opasni posebno ženskam, ker se vidijo zaradi dodatka sladkorja in drugih ropotij prav nedolžni, vendar pa so baš zaradi prijetnega okusa silno nevarni. Poznam mnogo mladih gospodinj, ki so se prav potom likerjev udale pijančevanju. Zato zahtevajte od gospodinjskih učiteljic, naj vas nauče navadne zdrave domače hrane in mnoga želodčna bolezen bo izginila. K.

Vse polno je jedi, ki jih smatramo pri nas za neužitne, ki pa tvorijo v drugih deželah važen del človeške prehrane. Proti nekaterim živilom imamo predsodke, zde se nam naravnost gnusne, dasi vemo, da so drugod prav dobrodošle. Mačka in podgana se nam gnusita in večina naših ljudi bi ju ne jedla za nobeno ceno. Lahko pa se zgodijo, da nam v tuji deželi ponudijo mačje ali podganje meso pod imenom domači zajec in jedli bomo prav s tekom. To je jasen dokaz, da se damo voditi predsodku, da sta mačka in podgana neužitni. Kače so nam že za pogled gnusne, pri misli, da bi jedel kačje meso, pa gotovo vsakega strese; zdi se mu nemogoče. In vendar je res, da ponekod jedo kačje meso, ki je jako okusno. Južno-ameriški Indijanci jedo opice, pa so vendar žilavi in trdni. Prav tako čuden se nam zdi okus otočanov vzhodne Azije, ki so jim netopirji slastna jed. Da je kitovo meso imenitna jed, je izkusil že marsikateri raziskovalec polarnih krajev. Pripovedujejo, da je prav tako okusno, če ne še bolj, kakor govedina. Meso skoro vseh plitčjih vrst je užitno. Izjema so le nekatere ptice, katerih meso vzbuja gnus, kot na primer nekaterih ujed, ali drugih, ki imajo pregrenko meso. Jastrebi veljajo za pravo slaščico, prav tako čaplje in papige. Celo navadni vrabec ima ljubitelje, ki ga s slastjo uživajo. Za posebno imenitno jed veljajo po nekd nekater večje vrste kuščarjev, posebno leguani. Črnci v Severni Afriki se naslanjajo na krokodilih, njihovi bratje na jugu pa ljubijo zlasti repe aligatorjev.

Priljubljena jed v Vzhodni Indiji so ribje oči. Tudi ovčje oči so v Mali Aziji izborna jed. Nešteto je morskih živali, ki jih poznamo pri nas komaj po imenu, ki pa tvorijo pri nekaterih narodih važen del njihove hrane. Med morskimi črvi je eden, po imenu palalo, ki je važna sestavina hrane na otočju Vzhodne Azije. Dorasel meri več kot šestnajst vatlov.

Ameriški Indijanci so jedli neko jed, ki je bila pripravljena iz neke vrste kuhanih kobilic, ki se pojavljajo vsakih sedemnajst let; beli naseljenci te jedi niso nikdar jedli.

V vzhodnem delu skalnatih severno-ameriških gora živi velik molj, po imenu pandora. Prebivalci jedo lečinke teh gosenic kot slastno jed. Zbirajo jih in suše za zimo. Pri Arabcih so kobilice dobrodošlo živilo. V roki zdrobljene jim nadomestujejo moko, kuhane ali v maslu pečene pa so posebna jed. Tudi Hotentoti jih imajo radi; iz njihovih jajc pripravljajo neko juho. Tudi mravlje veljajo pri Hotentotih za posebno svečano jed.

Kot vidimo, je okus pri raznih narodih jako različen. Kar je morda nam neužitno in celo gnusno, je drugim okusno. Kot smo zgoraj pokazali, so večkrat temu vzrok predsodki, ki so nam ogabili kako jed, ki jo pa večkrat pod tujim imenom s slastjo uživamo. Na drugi strani pa igra tu veliko vlogo tudi navada. Čemur smo se privadili v mladosti, to nam je dobro. V silni pa se človek loti jedi, ki bi jih navadno niti ne pogledal. Tako je znano, da so ljudje v obleganih trdnjavah jedli podgane, mrhovino itd. Po čem seže lačen človek, se bo še marsikdo spominjal iz zadnje velike vojne.

Porota

MARIBORSKA.

Zaradi številnih tatvin je bil obsojen na tri leta težke ječe star grešnik Josip Maixler, doma iz Selnice ob Muri.

Ženo je umoril z nožem 26letni posestnik Franc Pukšič iz Spuhle pri Ptuj. Porotniki so potrdili vprašanje uboja in je bil Pukšič obsojen na 6 let težke ječe.

Detomorilka. Julijana Ferhova iz Grab pri Cmureku je vrgla svoje nezakonsko dete v potok, ki teče skozi Stogovce, da je utonilo. Ker so porotniki potrdili, da je izvršila dejanje v zmedenosti, je bila Ferkova oproščena.

ZDRAVSTVO

Nevšečnosti pri prebavi

Vsak dan srečujemo znance, ki se držijo kisló kakor deževen jesenski dan. Če jih vprašamo po vzrokih njihove nevolje, vzdihujejo po vrsti nad želodcem: «Nekaj mi je obležalo v želodcu. Želodec sem si prehladil. Nobena reč mi ne diši» itd. Oglejmo si tedaj, če je pa tudi upravičeno to

Ljudsko vseučilišče

O nenavadnih živilih v raznih krajih sveta

Živila, ki so pri nas v navadi, so le majhen del mnogobrojnih vrst hrane, ki jo uživajo ljudje po raznih deželah sveta. Šele z napredovanjem omike se je človek navadil biti tudi v hrani zbirčen. Tudi pri nas so si ljudje v tem pogledu jako različni: meščan je veliko izbirenejši kakor kmet,

Sirov umor nezakonskega otroka. Na tri leta težke ječe je bila obsojena Marija Cigliarjeva iz Borejcev pri Murski Soboti, ki je zadavila svojega nezakonskega novorojenčka.

Smrtna obsodba roparskega morilca. V smrt na vešalih je bil obsojen 29letni zelar Josip Glas iz Pregrade na Hrvaškem ker je marca letos izvršil roparski umor nad Jakobom Širovnikom na minoritskem travniku v Zaklju pri Podlehniku. Razen tega ima na vesti tudi sleparstvo.

Posilstvo. Kot zadnji se je zagovarjal pred poroto 57letni profesor Hilarijon Tofan zaradi posilstva in nasilstva nad svojo služkinjo. Tofan je bil obsojen na 1 leto težke ječe.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Otvoritev nove šole na Senovem

Senovo, 21. septembra.

Senovo, ne daleč od Rajhenburga, je tekom desetih let po prevratu zaslovelo po velikem rudniškem razvoju. Trboveljska premogokopna družba, ki je že 25 let v posesti starega reštanjkega rudnika, je po koncu svetovne vojne začela prav vneto širiti svoj tukajšnji obrat. Premog je izvrsten; bilo je torej treba zgraditi le moderne priprave za prevoz in čiščenje ter postaviti razna nova poslopja, da so nameščenci in delavci, ki nimajo svojega doma, prišli pod streho. To se je zgodilo. Zrasle so prav lepe nove kolonije in nekdanj samotni kraj je danes prav živahan.

S prirastkom mnogih novih senovskih prebivalcev pa se je pojavila tudi potreba po novi šoli. Trboveljska premogokopna družba je leta 1923. zgradila zasilno pritlično hišo ali prav povedano: barako, in sicer za enorazrednico. Vsa naslednja leta pa je število šolobveznih otrok tako naraščalo, da so se komaj gnetli v mali hišici in se je pouk za posamezne razrede moral menjavati ves dan. Potreba po novi šoli je bila naravnost kričeča.

Tekom zadnjih dveh let se je načrt uresničil. Dograjena je velika nova šola, ki stoji na prijaznem gričku blizu stare cerkvice svetega Janeza. Poslopje že od daleč pade v oči vsakemu popotniku. Stavba je zares obsežna in tudi znotraj lepo urejena. Ima 13 učilnic, ker nameravajo Senovčani pridobiti drugo leto tudi meščansko šolo; nadalje ima poslopje lepa stanovanja za učitelstvo, veliko telovadno dvorano z odrom, kjer se bodo lahko prirejale šolske prireditve v večjem obsegu, kopel s prhami pa bo razen šolarjem na razpolago vsemu prebivalstvu. Seveda ima nova šola tudi električno razsvetljavo in vodovod, oboje speljano iz rudniških instalacij.

Otvoritev nove senovske šole se bo vršila na šmihelsko nedeljo z veliko slovesnostjo. Poslopje bo blagoslovil lavantinski knezoškof dr. Andrej Karlin, ki bo tudi bral slovesno mašo na prostem. Otroci bodo obdarovani, a po slavnostnih nagovorih se bo vršil ogled šole in nato skupno kosilo mnogih odličnih povablencev v Dolskem. Na predvečer se bodo užigale rakete, v nedeljo zjutraj bodo grmeli topiči. Godba bo svirala pri prireditvi in moški pevski zbor bo sodeloval pri slovesnem opravilu. V primeru neugodnega vremena pa se bo otvoritveno slavlje vršilo v prostorni dvorani.

Nova šola na Senovem je ena največjih in najmoderneje urejenih v Sloveniji. Njen pomen bom tem večji, če bo sčasoma res postala vzgojno poslopje ne le za mladino, marveč za vse prebivalstvo.

ŽENSKI VESTNIK

Pranje perila

Perilo igra v gospodinjstvu važno vlogo. Vsaki gospodinjji je veliko na tem, da ima lepo oprano perilo in da se perilo štedi, to se pravi, da ne trpi preveč pri pranju in da se ne raztrga.

Zato je seveda treba prati perilo pravilno. Perice perejo po navadi s prav ostrim lugom, pripomoček so jim razni praški, to pa zato, da perilo ni treba toliko menciati in da je hitreje oprano, torej da imajo manj truda. To seveda gre vse na škodo perila, na ta način prano perilo se kmalu začne trgati.

Dobra gospodinja se ne bo plašila malo več truda s perilom, če ve, da ga s pravilnim pranjem lahko ohrani dalj časa. V to svrhu pa treba prati perilo takole: Najprej razberi perilo, barvasto deni posebej, belo pa tudi posebej. Belo perilo namoči v čeburu, in sicer moraš dati bolj umazano perilo spodaj, manj umazano pa na vrhu, na kar nalij mrzle vode toliko, da stoji čez. Tako namočeno perilo pusti stati vsaj par ur. A najbolje je, če namočiš umazano perilo v mrzli vodi že dan prej, oziroma zvečer.

Preden začneš prati, ožmi najprej namočeno perilo. V škafo si pripravi mlačne vode in vsak kos perila pomoči v to vodo, malo ožmi in potem namili (nažajfaj). Tako namiljeno perilo pokladaj v čeber in ga pusti stati tako par ur. Nato si pripravi spet tople, a ne vroče vode, v kateri si raztopila kakšen pralni prašek. Če pa pereš z navadnim lugom (poparjen in precejšen pepel), pa napravi malo luga in ta lug vlij na namiljeno perilo. Nato perilo dobro zmenčaj. Če je bilo perilo zelo umazano, ga izperi nato v čisti vodi, na kar spet vsak kos perila dobro namili in namiljenega vnovič zmenčaj ter uloji v čeber.

Ko si to dovršila, zavri vode, v vodo deni pralni prašek ali pa luga. Lug naj dobro prevre in vrelega zlij na perilo. Nato ocedi lug iz čebra in ga spet zavri in nalij na perilo. To ponovi še dvakrat. Nato čeber dobro pokrij in pusti tako čez noč. Drugi dan perilo dobro zmenčaj, na kar ga v čisti vodi do čistega izperi. Če hočeš imeti perilo posebno lepo in belo, ga še poplavi. V ta namen vzemi pol škafa mrzle vode, v kateri stisni skozi cunjno plavilo (indigo) in vsak kos perila dobro pomoči noter, dobro ožmi in obesi. Poplavljen perilo ne sme stati dolgo v škafo, ker se voda, ki je ostala v perilu, izcedi na dno škafa in so potem zdolaj ležeči kosi preveč plavi.

Barvastega perila, predpasnikov, oblek, nogavic, ne peri nikoli v lugu, ki je ostal od belelega perila, ampak vzemi vedno sveže mlačne vode. Vsak lug sne barvo, posebno pa škoduje nogavicam. Nogavice peri vedno v mlačni vodi. Če so pa zelo umazane, jih namoči za pol ure v mrzli vodi, na kar jih ožmi in zmenčaj v mlačni vodi in nato izperi v čisti vodi in posuši.

Ako hočeš, da se ti perilo ne bo preveč kvarilo, ga peri vsaj enkrat na mesec, ker če leži umazano perilo dolgo časa neoprano, ga umazanost razjeda in se dá tedaj veliko težje oprati. Za spravljanje umazanega perila imej kak zaboj, a še bolje je pletena košara, da lahko prihaja zrak do perila in da preveč ne zadahne. Prepoteno perilo vedno na zraku posuši, preden ga daš v košaro, ker sicer splesni, ravno tako umazane brisače in sploh vsako perilo, ki je vlažno ali mokro, prej posuši, preden ga spraviš med umazano perilo.

Za kuhinjo

Juha iz ohrovt. Glavico ohrovt operi, odstrani šture in jo zreži na rezance. Če imaš mast od pečenke, vzemi to, sicer pa navadno mast. Dve žlici masti razgrej in na razgreto mast deni zrezani ohrovt in ga duši (tenstaj), da postane mehak, na kar ga posuj z dvema žličkama moke in ga mešaj, da se moka malo porumeni. Nato zalij z juho ali vodo, in sicer toliko, da dobiš primerno gosto juho. Dodaj ščep popra, žlico smetane, in ko prevre še deset minut, je juha gotova. Na juho lahko narežeš tudi klobasico-pečenico, kar ji da še posebno dober okus.

Omaka iz zelenjave. V kozo deni malo narezanega prekajenega špeha in eno žlico masti, zarumeni na njej eno drobno zrezano čebulo, en korenček, malo zelene, peteršilja (korenina) in

malo pora, vse drobno zrezano, in duši, da postane mehko. Nato potresi žličico sladkorja in dve žlici moke. Ko se vse lepo zarumeni, popračaj, daj malo dišave, ingverja, limonine lupine, timjana, en lovorjev list, žlico kisa, in če imaš, še žlico vina, dobro premešaj in zalij z vodo ali juho, da dobiš primerno gosto omako. Ko vse skupaj vre eno uro, pretlači vse skozi sito v skledico in daj h kuhanemu govejemu mesu na mizo, obenem s praženim ali pa z zmečkanim krompirjem.

Češpljev kompot. Vzemi šest kil izbranih in ne prezrelih, zdravih češpljev, jih operi in deni na sito, da se popolnoma posuše. Ko so se osušile, jim poberi pečke in jih deni v emajlirano kozo ali lonec, oziroma posodo, v kateri še nisi kuhala mastnih jedil, in jih skuhaj na ne prevročem štedilniku (ne na odprti luknji), tako da prav počasi vro. Večkrat jih nalahko premešaj, da jih ne zmečkaš in da se ne prismojijo. Ko so češplje prevrele, prideni eno skorjo cimta, šest žbic in eno kilo in četrt sladkorja, nalahko zmešaj in nato jih pusti počasi vreti še eno uro. Ko so češplje kuhane, jih postavi na hladno, zamešaj noter takoj eno deko salicila in eno osminko ruma. Še mlačni kompot deni potem v pripravljeno, pogreto in čisto steklenico (kakor jih rabimo za kumarice) in zaveži drugi dan steklenico s pergamentnim papirjem. Tako pripravljene kompot gre v petlitsko steklenico in ima to prednost, da ga jemlješ lahko ven, kadar hočeš, in se ne pokvari, če si steklenico načela. Tako imaš prav okusno uložene češplje pozimi.

Praktični nasveti

Linolej se da lepo očistiti s parafinom. Da pa se bo lepo svetil, ga je treba gladiti z voskom, pomešanim s terpentinom.

Madež od rje na beli obleki odstraniš, če ga namočiš z rumom in potem izpereš. Dobro je tudi, madež pokaditi z žveplom.

Ogledale je najbolje osnažiti z navadnim gorilnim špiritom in ga nato dobro zbrisati s suho mehko krpo.

ZANIMIVOSTI

× **Velike poplave v Italiji.** Razni kraji Italije so bil zadnje dni prizadeti po velikih poplavah. Zlasti poplave v provinciji Basilicata so bile katastrofalne, ker so nastopile z izredno naglico. Potok Tanagro je v nekaj minutah postal deroča reka, ki je dolino spremenilo v jezero. Več predorov se je zrušilo. Mnogo železniških vozov je odnesla voda. 12 delavcev, ki so s pomožnim vlakom odšli v ogrožene pokrajine, smatrajo za izgubljene.

× **Ples slabi srce.** Dr. Tigerstedt, profesor na univerzi v Helsingforsu, je opazoval zadnja štiri leta učinek plesa na človeško srce in ugotovil, da je ples zelo škodljiva zabava. 60letnik, ki pleše valček in se vrti 10 minut, izloči toliko vročine, da bi na nji lahko zavrel 5 litrov vode. Še hujši je čarleston. Pri njem se potroši toliko toplote, da bi lahko ugrej z njo kar 80 litrov vode ali pa podrl 10 precej močnih debel. Če primerjamo utripanje srca pri normalnem človeku, ki ne pleše, s plesalcem, najdemo, da udari srce plesalca 20.000 krat brez potrebe. Ples torej slabi telo in je škodljiv že na podlagi teh dokazov, ki pa še oddaleč niso popolni in natančni. Zato, sklepa dr. Tigerstedt, žive plesalci manj časa kakor drugi ljudje in še med plesalci umrejo prej ženske nego moški.

× **Dvojna smrt.** Na Bavarskem je umrl tesarski mojster Franc Stocher, ki more reči o sebi, da je umrl dvakrat. Pred 45 leti je bil namreč po težki operaciji prenešen kot mrlič v mrtvašnico splošne bolnice. Tu so ga položili med dva mrtveca in opravili že pogrebne molitve. Stocher pa ni bil mrtev. Bil je pri polni zavesti in je slišal vse, kar so delali okrog njega, le ganiti se ni mogel, ker ga je prijel krč. K sreči

je bil navzoč mlad zdravnik, ki ni hotel verjeti v njegovo smrt. Po njegovem prizadevanju je nato znameniti zdravnik Nussbaum Stochera zopet oživil. Stocher je živel nato še 45 let in umrl sedaj v starosti 67 let.

× **Izredno redkega metulja je izpustil.** Nemški listi poročajo o nekem bavarskem pesniku, ki je na svojih potovanjih po gorah ujel velikega, krasnega metulja, ki ga je pa izpustil, baje iz usmiljenja. Pesnik se je kmalu nato vrnil v Monako in tu je zvedel v svoje veliko presenečenje, da si je pokvaril najlepšo priliko za lahek zaslužek. Metuljev tiste vrste imajo po zbirkah namreč samo tri eksemplare in jih plačujejo po 4000 mark (preko 60.000 Din). Tedaj ga je prijel takšen kes, da se je vrnil v kraj, kjer je bil tako nerodno napravil svoj srečo, in si najel stanovanje v upanju, da se mu sreča ponudi v drugič.

× **Mumija starodavne egiptovske kraljice Kleopatre v Parizu.** Časopisje je objavilo te dni zanimivo vest, da se nahaja v Parizu mumija slavne egiptovske kraljice Kleopatre. Ta velika vladarica egiptovskega kraljestva, ki je s svojo lepoto omamila vse vladarje svojega časa, se nahaja v francoski prestolnici. Za to tajnost je vedelo samo nekaj ljudi. Že več kakor pred dvajsetimi leti je ravnateljstvo muzeja v Kairu žrtvovalo ogromne vsote, da najde mumijo Kleopatre, za katero se je splošno mislilo, da se nahaja v Egiptu. Tudi britanski muzej v Londonu, ki je največji na svetu, je izdal v to svrhu že mnogo denarja. Toda vse iskanje je bilo zaman, ker se je mumija nahajala v Parizu. To skrivnost so zelo strogo čuvali, ker so se oblastva bala, da bo egiptovska vlada, čim izve za to, takoj zahtevala, naj se ji izroči mumija. Nekdo, ki je za to vedel, je pa vse skupaj izdal. Danes se popolnoma točno ve, da se truplo egiptovske kraljice, zaprto v velikem železnem kovčegu, nahaja v kleti pariške Narodne knjižnice. Kako pa je prišla Kleopatra v Pariz? Ob priliki svojega pohoda v Egipt je Napoleon vzel s seboj tudi veliko število učenjakov. Enemu izmed teh, nekemu Champollionu, se je posrečilo, da je razrešil hieroglifsko pisavo. Napoleon je prinesel s seboj mnogo sarkofagov. Po napisih na enem izmed teh so mogli dognati, da se v njem nahaja mumija egiptovske kraljice Kleopatre. Mumijo so odnesli v klet Narodne knjižnice. Po francosko-nemški vojni se je pokazalo, da je začela mumija razpadati. Poskusili so jo nanovo mumificirati, toda ni uspelo. Zato so mumijo morali zakopati na vrtu Narodne knjižnice. Tu je Kleopatra počivala nad 50 let. Mnogi obiskovalci tega vrta niso niti slutili, da je ta vrt vreden tudi zadnji dom najslavnejše vladarice sveta. Leta 1923 je bila mumija odkopana. Učenjaki so mnogo eksperimentirali, da bi našli novo, zanesljivejše sredstvo mumificiranja, kar se jim je tudi posrečilo. Od tega časa dalje leži mumija v neki dvorani velike knjižnice.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Smrdljiva cigara.

Gost v vaški gostilni: «Ali bi ne hoteli reči gostu pri sosednji mizi, naj ugasne svojo smrdljivo cigaro?»

Gostilničar: «Tega, žal, ne morem, ker sem mu jo sam prodal.»

Štiridesetletnica.

«Kako se hitro človek stara! Kar groza me obhaja, če pomislim, da je danes moj štirideseti rojstni dan.»

«Hvali Boga, Mica, zdaj se ne boš starala več najmanj deset let; poznam žensko, ki pripoveduje že petnajst let, da ima že štiri križe.»

Slaba igra.

Zvitorepec je prišel k blagajni mestnega gledališča, da kupi karto; poprej pa še vpraša: «Ali imate še mnogo sedežev prostih?» «Še dosti», mu odgovori blagajničarka. «No, današnja igra ne more biti dosti prida», je odgovoril in odšel.

Previdnost.

«Danes sem bil pri zdravniku in sem mu rekel, da sem vsak dan bolj pozabljiv.»

«No, kaj pa ti je rekel?»
«Naj plačam račun naprej.»

Pošten do kosti.

Mesar je odslovil svojega vajenca, ker je kradel mojstru kosti in jih prodajal na svoj račun. Da bi to dečku ne škodovalo v poznejšem življenju, mu je napisal v izpričevalo: «Bil je zvest in pošten do kosti.»

V šoli.

Gospod šolski nadzornik nadzoruje pouk. Na koncu reče z ginjenim glasom? «Veste ljubi otroci, v tej sobi sem tudi jaz dobil prvi pouk. Rad bi bil še enkrat tako mlad, kakor ste vi, da bi mogel hoditi v šolo.»

Otroci ga debelo pogledajo.

«No, kaj mislite, zakaj bi to rad?»

«Ker ste že vse pozabili, česar ste se takrat učili,» pravi učencev v prvi klopi.

Modrijan.

Oborožen mož (zasleduje morilca in prileti mimo modrijana): «Primate ga! Primate ga!»

Modrijan se ne zgane. «Ali si gluhi?» vpraša oboroženi. «Zakaj nisi prijel morilca?»

«Morilca? Kaj je to?»

«Torej mesar?»

«Tepec! To je človek, ki umori drugega človeka.»

«Vojak torej?»

«Neumnež! Človek, ki umori drugega v miru.»

«Torej rabelj.»

«Osel! To je človek, ki umori človeka doma.»

«Zdaj šele vem: zdravnik!»

Zdravilo za rdeči nos.

Gospod Vinopivec, ki ima škrlatnordeč nos, čita v časopisu o zanesljivem sredstvu proti nosni rdečici. Takoj piše na označeni naslov in dobi odgovor, naj pošlje najprej 50 Din. Gospod Vinopivec stori tako in čaka radoveden zdravila. Ves ogorčen sprejme čez par dni pismo, v katerem ni nič drugega kakor listek, na katerem stoji zapisano: «Pijte dalje, da postane moder!»

Izkušena gospodinja.

Novi najemnik pride h gospodinji in pravi: «Lahko vam rečem samo to, da sem izvrsten najemnik. Prejšnja gospodinja je jokala, ko sem se preselil.»

«Že prav,» odvrne gospodinja, «ker bi jaz ne hotela jokati, vas prosim, da mi rajši plačate najemnino naprej.»

Žena mu je pobegnila.

Zvonec na vratih norišnice zapoje. Vrtar odpre in vidi pred seboj gospoda Vodopivca, lastnika gostilne nasproti norišnice.

«Kaj pa je, gospod Vodopivec?»

«Rad bi vas vprašal, ali vam ni ušel danes popoldne kako norec?»

«Kako to?»

«Ko pridem pravkar iz mesta, mi pove hlapec, da je pred dobro uro pobegnila moja žena z nekim tujcem.»

Listnica uredništva

Križeveci pri Ljutomeru. Prosimo, da nam še večkrat poročate iz tamošnjih krajev. V glavnem seveda ostane neokrnjeno. Seveda, malo strogo kritiko je treba omiliti.

Dokazano je,

da more perilo pravilno očistiti le milo. Edino to brez škode odstranjuje umazanijo iz tkanin. Cenj. gospodinjice imejte to dejstvo vedno pred očmi ter perite samo s pravim

terpentinovim milom „GAZELA“

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu. Oglasni oddelček «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. Telefon št. 3492.

Ne obupajte!

ako nimate vložka v hranilnici, kajti to je mnogo manj neprijetno, kot če nimate posteljnega vložka, 281 ki ga dobite najceneje pri

Fr. Stupicel, v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 1. Istotam dobite tudi kopalne banje, klozetne garniture, vzmeti za modroce, morsko travo, žimo in vso železino.

Iščeta se dva vajenca

za pekovsko obrt. Sprejmeta se takoj. Hrana, stanovanje v hiši. LOVRO KOMAR, Sp. Gorje. 295

Proda se vinska trgatav

treh oralov vinograda v bližini postaje Grobelno ali Smarja. Same žlahtne vrste, kakor: Laški rizling, žlahtnina rdeča in bela, Silvanec, Muškatelec, Plavec rumeni, Sipun itd. Naslov se izve v upravi «Domovine». 296

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živali je brezdvomno MASTIN

ki pospešuje rast, odebelitev in omastitev domače, posebno klayne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma! Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rotovža), Ljubljana 66.

Krema Leodor

ima štiri možnosti uporabe:

Pri solčnih opeklinah, izvrstno hladi krema Leodor vneto kožo.

Pri ubodu mrčesa prepreči krema Leodor, debelo namazana bolečo oteklino ter srbečico.

Kot podlaga za puder je krema Leodor s svojim nežnim vonjem izvrstno sredstvo.

Rudečim rokam in nelepi koži, da snežnobela krema Leodor ono lepo barvo, katero si želi vsaka odlična dama. Tuba kreme Leodor stane Din. 14.50, mala tuba Din 9.—, in pripadajoče Leodor-milo Din. 8.— komad. Dobi se povsod, kjer prodajajo Chlorodont-proizvoda.

Prima gonilna jermena in vse mlinsko-tehnične potrebščine vedno v zalogi pri tvrdk CADEZ & BRCAR, Ljubljana, Kolodvorska ulica 31.

Prvovrstna glasbila direktno iz TVORNICE odn. tvorn. skladišča. Veliki ilustrirani CENIK

dobite zastonj! Zahtevajte ga pri največji razpošiljalnici glasbil v Jugoslaviji

MEINEL & HEROLD
Tovarna glasbil, gramofonov in harmonik
PODRUŽNICA MARIBOR št. 104 B

Violine	od 95 Din nav.
Tambure	„ 98 „ „
Mandoline	„ 136 „ „
Trube	„ 505 „ „
Gramofoni	„ 345 „ „
Ročne harmonike	od 85 Din nav.

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri, zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinjšega, in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika. - Ceniki franko. - Prodaja na obroke.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.

Zahtevajte brezplačni CENIK

14 dni na poskušnjo, ako ne ugaja se vrne denar

Elegantna
plitka, dobra in cenena ura

Din 99.—
1letno jamstvo.

Enaka ura v boljši izdelavi

Din 120.—
1letno jamstvo. 243

A. Kiffmann, Maribor 43-c
Razpošilja se le proti povzetju.

Strojne tovarne in livarne d. Ljubljana
Centrala: Dunajska cesta 35

Telefon: 2830 Brzojavke: Stroj

Stiskalnice za sadje

Konkurenčne cene. Vedno v zalogi.

Domačo ajdo, ježmen, pšenico, proso kupuje po najvišjih cenah tvrdka
A. VOLK v Ljubljani
Resljeva cesta št. 24

ŽIMO evlih in druge potrebščine kupujte vedno samo pri strokovnjaku 280
Rudolf Sever, tapetništvo, Marijin trg 2

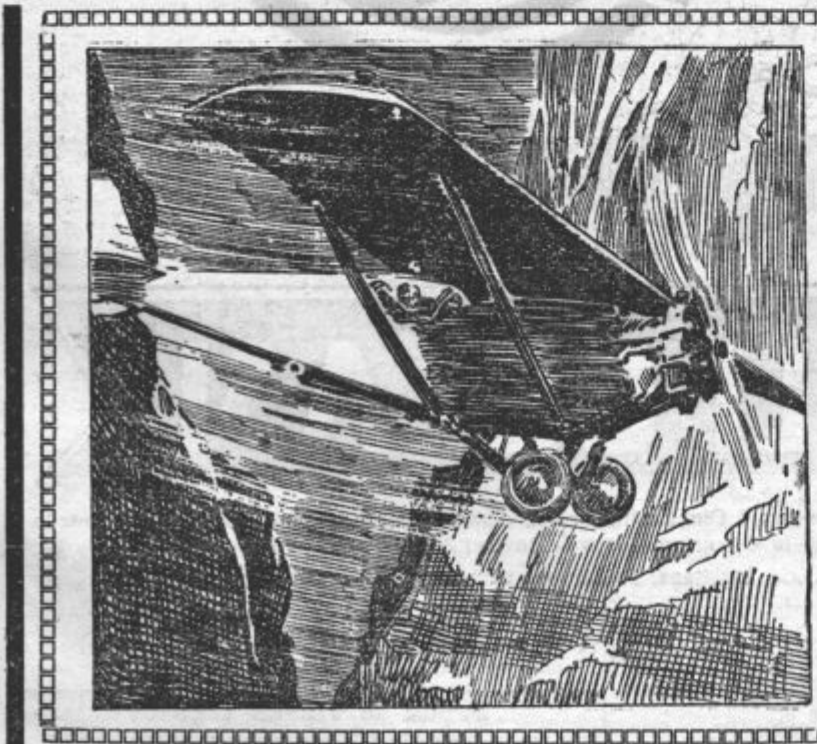
Živinorejcem priporočamo zanje jako koristno knjigo
Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravila, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu, kako se žival prisili, da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle bolezni, kot pri poškocovanju rogov, poškodbikopita in zakovanju, pri prišču med parklji, opeklini, streli, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, napevanju goveda in ovac, pri tujih predmetih v požiralniku, pretresu možgan, solncarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani Prešernova ulica 54 (nasprotiglavne pošte)

V torek, 1. oktobra prične izhajati
v „**Jutru**“ **„Kriminalni letalski roman**

Gusar v oblakih

Skrivnostni napadi na zračno pošto — Smrtni polet preko Skalnih gor — Ljubezen pilota Trenta in lepe Mary Randove

Pisatelj Donald E. Keyhoe
spremljevalec polk. Lindbergha na njegovem vseameriškem poletu, je eden najslavnejših letalcev našega časa

Brezprimerno napeto!

Naročite se na „**Jutro**“ da ne zamudite pričetka tega zanimivega romana.